

Holdingselskabers fradragsret for momsens af udgifter afholdt i forbindelse med erhvervelse, besiddelse og salg af kapitalandele

Aalborg Universitet 2016

Mads Albert Smedegård Nielsen

Titelblad

Dansk titel	Holdingselskabers fradragret for momsen af udgifter afholdt i forbindelse med erhvervelse, besiddelse og salg af kapitalandele
Engelsk titel	Holding companies VAT deductibility on expenses incurred in connection with the acquisition, possession and sale of shares
Fagområde	Moms
Studie	Cand.merc.(jur.)
Uddannelsessted	Aalborg Universitet
Vejleder	Charlotte Sørensen
Antal anslag	140.630
Antal sider	63
Dato for aflevering	12. maj 2016

Aflevereret af Mads Albert Smedegård Nielsen
Studienr.

20114199

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	6
1.1. Problemformulering	7
1.2. Afgræsning	7
1.2.1. Begrebsafgræsning	7
1.3. Metode	8
1.3.1. Metodiske overvejelser	8
1.3.2. Opbygning	9
1.4. Retskilder	10
1.4.1. Lovgivning	10
1.4.2. Retspraksis	11
1.4.3. Generaladvokatens forslag til afgørelsen	12
2. Forudsætninger for fradragsret	12
2.1. Afgiftspligtig person	12
2.1.2. Økonomisk virksomhed	13
2.1.3. Selvstændig virksomhed	13
2.2. Afgiftspligtige transaktioner	13
2.2.1. Afgiftsfritagelser	13
2.3. Fradragsbestemmelserne	14
2.3.1. Fuld fradragsret	14
2.3.2. Delvis fradragsret	14
2.3.2.1. Blandet erhvervsmæssig anvendelse	15
2.3.2.2. Udgifter anvendt til virksomheden uvedkommende formål	15
2.4. Opsamling	15
3. Erhvervelse og besiddelse af kapitalandele	16
3.1. Hittidig praksis	16
3.1.1. EU-praksis	16
3.1.1.1. CIBO (C-16/00)	16
3.1.1.2. Securenta (C-437/06)	17
3.1.1.3. Portugal Telecom (C-496/11)	18
3.1.1.4. Opsummering	19
3.1.2. Dansk praksis	20
3.1.2.1. SKM.2005.474.VLR	20
3.1.2.2. SKM.2007.125.VLR	21

3.1.2.3. Opsummering.....	22
3.1.3. Sammenligning af hidtidig EU- og dansk praksis	22
3.1.3.1. Opsummering.....	24
3.2. Larentia og Minerva (C-108/14 og C-109/14)	24
3.2.1. Domsgennemgang	24
3.2.1.1. Faktum og tvister	24
3.2.1.2. Parternes argumenter.....	25
3.2.1.3. Domstolens behandling.....	26
3.2.1.4. Domstolens konklusion.....	26
3.2.2. Analyse af Larentia og Minerva	27
3.2.2.1. Holdingaktiviteten.....	27
3.2.2.2. Fradragsretten.....	29
3.2.3. Opsummering	31
3.3. SKM.2015.711.SKAT.....	31
3.3.1. Analyse af SKM.2015.711.SKAT	32
3.3.2.1. Opsummering.....	34
3.4. Indgriben	34
3.4.1. Polysar (C-60/90).....	34
3.4.2. Floridienne og Berginvest (C-142/99).....	35
3.4.3. Tilstrækkelig indgriben?.....	36
3.4.4. Hensigt at gribe ind.....	38
3.4.5. Opsummering	38
3.5. Delkonklusion	38
4. Salg af kapitalandele.....	39
4.1. EU-praksis	40
4.1.1. BLP (C-4/94)	40
4.1.2. Wellcome Trust Ltd. (C-155/94)	41
4.1.3. Kretztechnik (C-465/03).....	42
4.1.4. AB SKF (C-29/08).....	43
4.1.5. Opsummering	44
4.2. Analyse af EU-praksis.....	45
4.2.1. Generalomkostninger ctr. Direkte omkostninger	45
4.2.2. Fuld- eller delvis fradragsret.....	47
4.2.3. Opsummering	48

4.3. Dansk praksis	48
4.3.1. SKM.2011.550.LSR	49
4.3.2. SKM.2011.717.SKAT	49
4.3.3. SKM.2014.857.LSR	50
4.3.4. Opsummering	51
4.4. Analyse af dansk praksis	51
4.4.1. Opsummering	53
4.5. Larentia og Minervas rækkevidde	53
4.6. Delkonklusion	55
5. Konklusion.....	57
6. Abstrakt	59
7. Litteraturliste	61

1. Indledning

Et holdingselskab afholder ofte en række momsbelagte tjenesteydelser i forbindelse med erhvervsen, besiddelsen og salg af kapitalandele. Dette kan eksempelvis være rådgivningsydelser såsom revisions- og due-diligence undersøger. Købsmomsen forbundet med disse udgifter kan holdingselskabet af økonomiske årsager ønske at fradrage. Hvorvidt momsens på disse udgifter kan fradrages, har været præget af stor usikkerhed siden EU-domstolen første gang behandlede problemstillingen for over 25 år siden. Siden har EU-domstolen afsagt flere afgørelser, hvori momsfradragsretten er blevet behandlet. Den nyeste er de forenede sager Larentia og Minerva samt Marenva (C-108/14 og C-109/14) fra 16. juni 2015. Dommen forkortes til Larentia og Minerva herefter. Ligesom i sine tidligere domme på området, behandlede Domstolen, hvilket fradrag holdingselskaber skal indrømmes for momsens af omkostninger afholdt i forbindelse med erhvervsen og besiddelse af kapitalandele. Som en konsekvens af dommen udstedte SKAT i oktober samme år SKM.2015.711.SKAT, hvori SKAT fortolkede retstilstanden efter Domstolens afgørelse.

Denne afhandling vil behandle holdingselskabernes fradragsret for momsens af udgifter afholdt i forbindelse med erhvervsen og besiddelsen af kapitalandele efter Larentia og Minerva. Samtidig undersøges om SKAT i sit udstedte styresignal tolker fradragsretten i overensstemmelse med dommen. Hvorvidt Larentia og Minerva ligeledes finder anvendelse på omkostninger relateret til salg af kapitalandele behandles slutteligt.

1.1. Problemformulering

Hvordan har Larentia og Minerva ændret holdingselskabers fradragsret for moms af udgifter afholdt i forbindelse med erhvervelse, besiddelse og salg af kapitalandele og tolker SKAT dommen korrekt?

1.2. Afgræsning

Afhandlingen behandler, jf. problemformuleringen, hvorvidt Larentia og Minerva har ændret holdingselskabers momsfradragsret for udgifter afholdt i forbindelse med erhvervelse, besiddelse og salg af kapitalandele. I forlængelse heraf vurderes om SKAT tolker praksis korrekt. Hvilke generelle forudsætninger et holdingselskab skal opfylde for, at blive indrømmet fradraget gennemgås i afsnit 2. Forudsætninger for fradragsret.

Hvorvidt et holdingselskabs salg af kapitalandele under visse omstændigheder skal kategoriseres som værende en virksomhedsoverdragelse, behandles ikke i afhandlingen.¹

EU-domstolen behandler ofte flere – af den forelæggende retsinstans stillet – spørgsmål i sine enkelte domme. Afhandlingen skelner mellem spørgsmål, som er relevante for belysningen af retstilstanden på området, samt spørgsmål som er området irrelevante. Dette er blandt andet tilfældet ved behandlingen af Larentia og Minerva, hvor afhandlingen udelukkende bearbejder første spørgsmål. De to resterende spørgsmål belyser, hvorvidt medlemslandenes lovgivning kan hindrer selskabers ret til fællesregistrering, samt hvorvidt afgiftspligtige personer kan støtte direkte ret på sjette direktiv art. 4, stk. 4. Disse spørgsmål vurderes ikke relevant for besvarelsen af problemformuleringen, hvorfor de ikke anvendes.

1.2.1. Begrebsafgræsning

Afhandlingen anvender en række betegnelser og begreber, som dette afsnit kort gennemgår.

SKAT

SKAT, Skatteministeriet og den tidligere Told- og skattestyrelse betegnes i afhandlingen som SKAT. SKAT er underlagt Skatteministeriet, men for at gøre projektet lettere at læse, anvendes den samlede betegnelse for de tre myndigheder.

---

¹ EU-domstolen åbner for denne kategorisering i AB SKF præmis 35-41.

Holdingselskab

Et holdingselskab definerer afhandlingen som værende en juridisk enhed, hvis funktion er at eje kapitalandele i andre selskaber med det formål, at opnå udbytte. Et holdingselskab producerer dermed som udgangspunkt ikke selv varer eller ydelser, men kan eje selskaber, som gør.

Datterselskab

Afhandlingen definerer et datterselskab som værende et selskab, som er underlagt bestemmende indflydelse af et holdingselskab.

1.3. Metode

Afhandlingen er udarbejdet som et juridisk projekt i momsret og søger at beskrive, analysere og systematisere gældende ret på fradragsområdet – nærmere specificeret holdingselskabers momsfradrag forbundet med holdingselskabers erhvervelse, besiddelse og salg af kapitalandele.

1.3.1. Metodiske overvejelser

Problemformuleringen besvares ved anvendelse af den retsdogmatiske metode, hvis formål netop er at beskrive, analysere og systematisere den aktuelle retstilstand på et juridisk område. Metoden er kendetegnet ved ikke at beskrive en evigtgyldig sandhed, idet en evt. lov- eller praksisændring kan ændre gældende ret.² Den retsdogmatiske metode forudsætter, at afhandlingen fastlægger hvilke retskilder, som er relevante for at undersøge den aktuelle retstilstand. Gældende ret defineres dermed på baggrund af retskilderne, hvorfor kildernes retskildeværdi skal klarlægges.³ Den nuværende retstilstand fastlægges gennem redegørelse, analyse og systematisering af ajourførte lovtekster, retspraksis m.fl., afsagt af EU-domstolen og i forlængelse heraf de danske retsinstanser.

Afhandlingen forsøger – i overensstemmelse med den retsdogmatiske metode – at forholde sig objektivt og sagligt ved beskrivelsen af gældende ret. Dog kræver en definering af gældende ret en vis mængde fortolkning, hvorfor afhandlingen ikke kan være absolut objektiv.⁴ Dette er blandt andet tilfældet med indgriben-begrebet. Afhandlingen belyser begrebets betydning i relation til holdingselskabers indrømmelse af fradrag for momsen af udgifterne.

Retsdogmatikkens fortolkningsproces er inspireret af den hermeneutiske metode, som forudsætter, at for at forstå en given lovtekst skal de grundlæggende principper, ud fra hvilke eksempelvis en lovtekst

---

² Kilde: Evald, Jens, m.fl., *"Retsfilosofi, Retsvidenskab og Retsskildelære"*, 2004, side 206.

³ Se afsnit 1.4. retskilder

⁴ Kilde: Evald, Jens, m.fl., *"Retsfilosofi, Retsvidenskab og Retsskildelære"*, 2004, side 215 – 216.

er udarbejdet, forstås.⁵ Ved fortolkning af retsområdet er det en nødvendighed, at inddrage mere retligt materiale end for eksempel blot den dom eller lovtekst, der ønskes fortolket. En enkelt tekst kan ikke forstås uden at kende helheden, ligesom helheden ikke kan forstås uden, at kende de enkelte tekster.⁶ En besvarelse af afhandlingens problemformulering afhænger dermed blandt andet af, hvordan problemstillingen behandles i både dansk og EU-praksis. Afhandlingen tager som konsekvens heraf i høj grad udgangspunkt i relevant dansk og EU-praksis. I forlængelse af problemformuleringen er det relevant for besvarelsen at undersøge, hvordan lignende problemstillinger er blevet behandlet i tidligere praksis.

1.3.2. Opbygning

Overordnet er afhandlingen opdelt i fire hovedafsnit, hvor afsnit 1 er en introduktion til afhandlingen. I afsnittet belyses problemfeltet – problemformulering, metode, afgrænsning og retskilder. Afhandlingen beskriver kort i afsnit 2, hvilke generelle forudsætninger et holdingselskab skal opfylde for at være omfattet af momssystemets anvendelsesområde. Gennemgangen af forudsætningerne er relevant, idet afsnittet tydeliggør problemstillingen forbundet med et holdingselskabs fradrag af momsen af udgifterne.

Afhandlingen sonder mellem holdingselskabers fradragsret ved henholdsvis erhvervelse og besiddelse af kapitalandele samt salg af andele. Både dansk- og EU-praksis anvender samme sontring i sin retspraksis.

I afsnit 3 belyses selskabernes momsfradragsret før og efter Larentia og Minerva. Afhandlingen redegøre først for hidtidig dansk- og EU-praksis på området. Den danske praksis medtages i forlængelse af den EU-retlige praksis. I forlængelse af redegørelsen sammenlignes den hidtidige praksis for at belyse retstilstanden før Larentia og Minerva. Efterfølgende gennemgås den vigtige Larentia og Minerva dom, som analyseres. Analysen tager udgangspunkt i hvilke artikler, begreber og elementer, som EU-domstolen tillægger værdi i sin gennemgang. Afsnittet har blandt andet fokus på, hvorvidt Domstolen definerer holdingaktiviteten som værende økonomisk- eller ikke-økonomisk virksomhed. Hvordan SKAT med SKM.2015.711.SKAT tolker gældende ret på området undersøges efterfølgende. Samtidig vurderes, hvorvidt denne tolkning kan anses for at være i overensstemmelse med retstilstanden i Larentia og Minerva. På baggrund af ovenstående gennemgang og analyse af

---

⁵ Kilde: Evald, Jens, m.fl., *"Retsfilosofi, Retsvidenskab og Retsskildelære"*, 2004, side 223.

⁶ Kilde: Evald, Jens, m.fl., *"Retsfilosofi, Retsvidenskab og Retsskildelære"*, 2004, side 224.

relevant praksis analyseres fortsatte usikkerhedselementer såsom indgriben-begrebet. Afhandlingen vil gennemgå og analysere relevant praksis. I forlængelse heraf vurderes, hvilken værdi begrebet skal tillægges ved vurderingen af, om et holdingselskab kan indrømmes momsfradrag for omkostningerne forbundet med erhvervelse og besiddelse af kapitalandele.

Afhandlingens behandling af afsnit 4 – salg af kapitalandele – starter ligeledes med en gennemgang af relevant dansk og EU-praksis. Herefter analyseres praksis, hvorudfra relevante begreber og kriterier – eksempelvis generalomkostninger – behandles. Afhandlingen analyserer ligeledes om dansk praksis før Larentia og Minerva skal anses for at være i overensstemmelse med EU-praksis. Afhandlingen vurderer herefter, hvorvidt praksis fra Larentia og Minerva kan overføres til salg af kapitalandele i datterselskaber. Afhandlingen vurderer, hvorvidt dommen udvider holdingselskabers momsfradragsret for omkostningerne relateret til salg af kapitalandele.

1.4. Retskilder

Anvendelsen af den retsdogmatiske metode forudsætter, at afhandlingen fastlægger hvilke retskilder, som er relevante for at undersøge den aktuelle retstilstand på området. Afsnittet vil behandle de forskellige retskilder kildekritisk – herunder tage stilling til hvilken retskildeværdi, som de forskellige kilder har i praksis.

1.4.1. Lovgivning

Momsretten er grundlæggende styret af EU's Momssystemdirektiv – en sammenskrivning af de forskellige EU-retlige momsregler, heriblandt sjette momsdirektiv.⁷ Momssystemdirektivet forkortes til MSD herefter. EU lovgiver på momsområdet ved direktiver, som de enkelte lande er forpligtet til at implementere og forordninger, som har umiddelbar retsvirkning for medlemslandene, jf. Traktaten Om Den Europæiske Unions Funktionsområde (TEUF) art. 288. Implementeringen af et direktiv forudsætter, at direktivets formål ikke går tabt. Implementeringen skal samtidig ske ved bindende retsforskrifter. I overensstemmelse med Danmarks EU-forpligtelser blev MSD løbende indarbejdet i den danske momslov (ML). Dette seneste ved den såkaldte EU-momspakke pr. 1. januar 2010.

---

⁷ Kilde: Dekov, E, Engsig J, "Moms, Energi, Lønsum", 2014, side 30.

Den danske momslovning fungerer i samarbejde med MSD på momsområdet. MSD har dog forrang frem for national ret på området, jf. Costa Kontra Enel(C-6/64), hvorfor EU-domstolen kan begrunde rettigheder og forpligtelser for medlemslandene.⁸

1.4.2. Retspraksis

Retspraksis kan opdeles i dansk- og EU-retspraksis. TEUF art. 267 foreskriver et samarbejde mellem medlemsstaternes retsinstanser og EU-domstolen. EU-domstolen er dermed ikke et alternativ til de nationale domstole og kan udelukkende tage stilling til præjudicielle spørgsmål vedrørende fortolkning af EU-retten fremsat af de nationale domstole, jf. TEUF art. 267. Det er udelukkende nationale retsinstanser, som kan forelægge spørgsmål om fortolkning og gyldighed af EU-retten for Domstolen. EU-domstolen kan ikke dømme i den konkrete sag, som giver anledning til det præjudicielle spørgsmål. Dette overlades til den nationale ret. Undtagelsen herpå er, hvis EU-domstolens afgørelse samtidig løser den konkrete sag, hvilket var tilfældet i eksempelvis Daddy's Dance Hall (C-324/86).

Dansk retspraksis opdeles i doms- og i administrativpraksis. Domspraksis anvendt i afhandlingen er Landsretsafgørelser, som har større præjudikats værdi end Byretsafgørelser men mindre end Højesteretsafgørelser. Momssager indbringes som udgangspunkt hos Byretten som 1. instans, jf. Retsplejeloven (RpL) § 224, hvis de er færdigbehandlet af de administrative myndigheder. RpL § 226, stk. 1 hjemler, at Byretten – efter anmodning fra en af sagens parter – kan henvise sagen direkte til Landsretten, hvis sagen vurderes at have principiel karakter. Domstolene skal afgøre sagerne på baggrund af sagsøger- og sagsøgtes anbringender og påstande, jf. forhandlingsprincippet. Afgørelser afsagt af de danske domstole har en betydelig retskildeværdi og er bindende for de danske retsinstanser samt SKAT.⁹ Undtagelsen er hvis en højere retsinstans – eksempelvis Højesteret – tilsidesætter afgørelsen.

Afhandlingen anvender Landsskatteretsafgørelser og styresignaler udstedt af SKAT. Idet domstolene er uafhængige af den udøvende magt, er afgørelser afsagt af SKAT og Landsskatteretten ikke bindende over for domstolene, jf. GRL § 3. Uformelt indgår administrativ praksis dog ofte i domstolenes afgørelsesgrundlag, jf. blandt andet UfR.1965.399.H. Modsat er afgørelser afsagt af SKAT bindende for skattemyndigheden selv, eftersom afgørelserne er underlagt det generelle

---

⁸ Diskussionen omhandlende, hvorvidt Grundloven (GRL) eller den europæiske ret har forrang, behandles ikke i afhandlingen.

⁹ Kilde: Pedersen, J. mfl.: "Skatteretten bind 1", 2013, side 123.

forvaltningsretlige lighedsprincip. Ændrer SKAT en langvarig praksis skal dette kundgøres – eksempelvis ved udstedelsen af et styresignal. Styresignaler – som indeholder SKAT's tolkning af et specifikt område efter eksempelvis en ny EU-dom – har karakter af et cirkulære, hvorfor dette er bindende for SKAT, men ikke den almene borger. SKAT er sagsøgte i samtlige anvendte danske domstolsafgørelser, idet sagsøger først kan indbringe fradragstvisten for domstolene efter SKAT og Landsskatteretten – som er et ankeorgan for SKAT's afgørelser – har nægtet momsfradraget.

1.4.3. Generaladvokatens forslag til afgørelsen

EU-domstolen bistås af generaladvokater, hvis funktion er at fremsætte forslag til afgørelse af den enkelte dom.¹⁰ Forslaget tager hensyn til samtlige forhold, som er forelagt Domstolen, og er opbygget som en dom. EU-domstolen er ikke forpligtet til at følge forslaget, hvorfor dettes retskildeværdi er tvivlsomt. Forslaget kan dog bidrage til, at give et overblik over problemstillingerne relateret til sagen samt de enkelte parter argumenter.¹¹

2. Forudsætninger for fradragsret

Hvis et holdingselskab skal indrømmes fradrag for momsen af udgifterne afholdt i forbindelse med erhvervelsen, besiddelsen og salg af kapitalandele, skal selskabet være inden for momssystemets anvendelsesområde. Dette afsnit gennemgår kort de forskellige generelle fradragsforudsætninger, som et holdingselskab skal opfylde, hvis selskabet skal indrømmes momsfradrag for de afholdte udgifter. I forlængelse af afsnittet illustreres årsagen til usikkerheden forbundet med holdingselskaber fradragsret for momsen af udgifterne. Et holdingselskab skal eksempelvis kategoriseres som værende en afgiftspligtig person.

2.1. Afgiftspligtig person

MSD art 9 definerer afgiftspligtige personer som: *"(...) enhver, der selvstændigt og uanset stedet udøver økonomisk virksomhed uanset formålet med eller resultatet af den pågældende virksomhed(...)"*. MSD art. 9 er implementeret i ML § 3. Det fremgår af begge lovteksters formulering, at personer, som driver selvstændig økonomisk virksomhed er afgiftspligtige personer.

---

¹⁰ Kilde: Neergaard, U m.fl., "EU-ret", 2010, side 158.

¹¹ Kilde: Neergaard, U m.fl., "EU-ret", 2010, side 158.

2.1.2. Økonomisk virksomhed

Økonomisk virksomhed skal efter MSD art. 9 forstås som samtlige former for virksomhed – herunder produktion og levering af tjenesteydelser. Formålet med eller resultatet af den pågældende virksomhed er irrelevant, jf. MSD art. 9. Virksomheden skal dog udnytte materielle- eller immaterielle goder med henblik på at opnå en indtægt af en vis varig karakter, jf. MSD art. 9, 3 pkt.

2.1.3. Selvstændig virksomhed

Økonomisk virksomhed kan udelukkende udøves af selvstændige. Lønmodtagere og personer ikke omfattet af momsreglerne er udelukket, jf. MSD art. 10. Sondringen, om hvorvidt personen er lønmodtager eller selvstændig, baseres på en helhedsvurdering ud fra flere forskellige kriterier. Det kan eksempelvis være om personen udfører arbejde efter arbejdsgivers anvisninger på dennes regning og risiko, jf. SKAT's cirkulære nr. 129 af 1994-07-04.

2.2. Afgiftspligtige transaktioner

Det følger af ML § 4 at: *"Ved levering af en vare forstås overdragelse af retten til som ejer at råde over et materielt gode"*. ML § 4's ordlyd er identisk med MSD's definition i art. 14 stk. 1. En vare er således et materielt gode som overdrages mod vederlag, jf. ML § 4, stk. 1.

Levering af en ydelse defineres i ML § 4 som: *"(...) enhver anden levering"*. Levering af ydelser er dermed alle transaktioner, som ikke er varetransaktioner. Denne definition er i overensstemmelse med MSD art. 24, stk. 1. På baggrund af lovteksterne afgrænses ydelsesbegrebet negativt i forhold til varebegrebet.

Sondringen mellem vare- og ydelsestransaktioner tager udgangspunkt i leverancens fysiske karakter og råderetten. Vare er fysiske gode såsom de i § 4, stk. 2 omtalte eksempler. Ydelser er alt, som ikke er fysiske goder – eksempelvis immaterielle rettigheder, udlejning og serviceydelser.

Leveringen af varer og ydelser skal ske mod vederlag, jf. ML § 4. Parterne skal have et gensidigt bebyrdende retsforhold, hvor den ene part leverer varen eller ydelsen, mens den anden part leverer vederlaget.

2.2.1. Afgiftsfritagelser

Momsfritaget varer og ydelser fremgår af ML § 13, som er en implementering af MSD art. 131 – 137. Fritagelserne oplyst i ML § 13 er udtømmende, jf. Kommissionen mod Italien (C-203/87).

Selskaber, som driver momsfrataget virksomhed, kan stadig være afgiftspligtige personer i ML § 3 forstand. Selve den momsfratagne transaktion fritages dog efter ML § 13. Det følger af ML § 13, stk. 1, nr. 11, litra e, at: *”transaktioner herunder forhandlinger, med undtagelse af forvaring og forvaltning, i forbindelse med værdipapirer, bortset fra varerepræsentativer og dokumenter, der giver bestemte rettigheder, herunder brugsrettigheder, over fast ejendom, samt andele og aktier, når besiddelsen heraf retligt eller faktisk sikrer rettigheder som ejer eller bruger over en fast ejendom eller en del af en fast ejendom”* skal fritages. Hermed er finansielle transaktioner såsom erhvervelse, besiddelse og salg af kapitalandele, hvis disse ikke falder uden for momssystemets anvendelsesområde, momsfrataget efter ML § 13, stk. 1, nr. 11, litra e.

2.3. Fradragsbestemmelserne

ML er baseret på, at registrerede virksomheder skal svare afgift af merværdien i den enkelte virksomhed. Den indgående moms defineres i ML § 56, stk. 3 som: *”(...) afgiften efter denne lov på virksomhedens fradragsberettigede indkøb efter kap. 9 i perioden.”* Fradragsretten reguleres efter ML kap. 9. Disse regler er en implementering af momssystemdirektivets art. 167-192.

Den indgående moms skal være korrekt opkrævet, jf. Genius Holding (C-342/82) hvor EU-domstolen statuerede, at blot fordi momsen er opkrævet på fakturaen, skal selskabet ikke indrømmes fradragsret. Momsen skal dermed være opkrævet efter ML's regler. Virksomheden skal ligeledes være afgiftspligtig efter ML § 3 og varen eller ydelsen må ikke være afgiftsfrataget efter ML § 13.

2.3.1. Fuld fradragsret

ML § 37, stk. 1 giver afgiftspligtige personer hjemmel til at fradrage indgående moms på indkøbte varer eller ydelser, hvis disse udelukkende anvendes til virksomhedens momspligtige leverancer. Selskabet kan dermed fuldt fradrage momsen på de erhvervede varer eller ydelser, hvis de udelukkende relaterer sig til selskabets momsbelagte aktiviteter.

2.3.2. Delvis fradragsret

Anvender et momspligtig selskab indkøbte varer og ydelser til både afgiftspligtige- og til ikke-afgiftspligtige transaktioner, finder ML § 38 anvendelse. Det følger af paragraffen, at selskabet udelukkende kan fradrage udgifterne relateret til første type transaktioner.

2.3.2.1. Blandet erhvervmæssig anvendelse

ML § 38, stk. 1 regulerer tilfælde, hvor en afgiftspligtig persons indkøbte ydelser og goder anvendes til både momspligtige- og momsfrtagne aktiviteter i virksomheden. Afholder eksempelvis et holdingselskab således både udgifter relateret til både momspligtige- og momsfrtagne aktiviteter, kan selskabet udelukkende opnå fradrag for momsen på omkostninger forbundet med første type aktiviteter. De momsfrtagne aktiviteter reguleres i ML § 13, mens ML § 37 er hjemmel for de momspligtige aktiviteter.

2.3.2.2. Udgifter anvendt til virksomheden uvedkommende formål

ML sonderer ligeledes mellem tilfælde, hvor de indkøbte varer og/eller ydelser er momspligtige, men anvendes til formål, som ikke vedrører virksomheden. Hjemlen er ML § 38, stk. 2, som ikke har nogen pendant i MSD. Paragraffen finder blandt andet anvendelse i situationer, hvor omkostningerne afholdt af den afgiftspligtige person vurderes afholdt på grund af private formål. ML § 38, stk. 2 finder ligeledes anvendelse, hvis den afgiftspligtige person har aktiviteter, som falder uden for ML's anvendelsesområde. I disse situationer hjemler paragraffen fradrag for den del af afgiften, som skønsmæssigt relaterer sig til den afgiftspligtige virksomheden, jf. ML § 38, stk. 2. Ligesom ved vurderingen i ML § 38, stk. 1 er hjemlen for de momspligtige aktiviteter ML § 37, mens hjemlen for de momsfrtagne aktiviteter er ML § 13.

2.4. Opsamling

Et holdingselskab indrømmes momsfradrag af afholdte udgifter i forbindelse med erhvervelse, besiddelse og salg af kapitalandele, hvis selskabet er en afgiftspligtig person, jf. ML § 3, og gennemføre afgiftspligtige transaktioner, jf. ML § 4. Fradraget vil afhænge af, at omkostningerne afholdes så selskabet kan gennemføre den momspligtige transaktion. Er dette tilfældet, afhænger fradragsretten af, om transaktionerne er fuldt fradragsberettigede, jf. ML § 37, delvist momsfrtaget, jf. ML § 38, momsfrtaget, jf. ML § 13, eller helt uden for momssystemets anvendelsesområde. Usikkerheden forbundet med fradraget skyldes, at selve erhvervelsen, besiddelsen og salg af kapitalandele – som er finansielle transaktioner – momsfrtages efter ML § 13, stk. 1, nr. 11, litra e, hvis ikke transaktionen er uden for momssystemets anvendelsesområde. Hvis et holdingselskab skal indrømmes momsfradraget skal udgifterne henregnes en økonomisk virksomhed, som er momspligtig efter ML § 4.

3. Erhvervelse og besiddelse af kapitalandele

Henregnes holdingselskabets afholdte udgifter til selve erhvervelsen, besiddelsen og salget af kapitalandele momsfrtages disse efter ML § 13, stk. 1, nr. 11, litra e. Dette afsnit behandler, hvorvidt holdingselskaber alligevel kan indrømmes fradrag for momsen på de erhvervede tjenesteydelser. Først gennemgås hidtidig EU- og dansk praksis, hvorefter retstilstanden før Larentia og Minerva behandles og statueres. Efterfølgende gennemgås og analyseres Larentia og Minerva samt SKM.2015.711.SKAT. I analysen sammenlignes løbende med den tidligere retstilstand. I forlængelse af ovenstående identificeres og behandles fortsatte usikkerhedselementer, såsom indgriben-begrebet. Problematikken forbundet med indgriben-begrebet behandles i afsnit 4.3. Indgriben.

3.1. Hidtidig praksis

Holdingselskabers momsfradragsret for udgifter relateret til erhvervelse og besiddelse har været grundigt behandlet i EU-praksis før Larentia og Minerva. Problemstillingen har været mindre grundigt behandlet i dansk praksis, hvor der ikke er afsagt samme antal domme.

3.1.1. EU-praksis

EU-domstolen behandlede første gang problemstillingen i Polysar.¹² Siden har Domstolen afsagt flere afgørelser. De følgende domme er udvalgt, fordi de illustrerer EU-domstolens tolkning af holdingselskabernes momsfradragsret for udgifterne umiddelbart før Larentia og Minerva.

3.1.1.1. CIBO (C-16/00)

CIBO Participations SA (forkortet CIBO herefter) var et holdingselskab som ejede kapitalandele i tre datterselskaber, hvortil selskabet leverede tjenesteydelser mod vederlag. I forbindelse med overtagelsen af andelene erhvervede holdingselskabet en række tjenesteydelser – heriblandt selskabsrevision – fra tredjemand, som selskabet havde fuldt momsfradraget. De franske skattemyndigheder anfægtede momsfradraget.

CIBO stillede kvalificeret personale til rådighed for datterselskaberne og modtog som vederlag et fast beløb på 0,50 % af selskabernes omsætning. På baggrund af dette gjorde CIBO gældende, at selskabet aktivt var involveret i administrationen af datterselskaberne, hvorfor udgifterne anvendt til overtagelsen skulle henregnes holdingselskabets økonomiske virksomhed.

---

¹² Polysar gennemgås i afsnit 3.4.1. Polysar i forbindelse med indgriben-begrebet. Dommen var første gang EU-domstolen behandlede begrebet.

Holdingselskabets økonomiske virksomhed var leveringen af tjenesteydelser mod vederlag – hvilket EU-domstolen betegnede indgriben mod vederlag.¹³

Skattemyndighederne argumenterede for at udbyttet – CIBO's hovedindtægt – var afkast af den rene holdingaktivitet selskabet udøvede og dermed ikke økonomisk virksomhed. Myndighederne gjorde gældende, at holdingselskabet udelukkende virkede som rådgiver og initiativtager for koncernens politik, for hvilket selskabet modtog udbyttet som vederlag. De franske myndigheder argumenterede, at CIBO egentlig ikke greb ind i administrationen af datterselskaberne, hvorfor udgifterne til erhvervelsen ikke angik tjenesteydelser leveret til selskaberne. Hvis CIBO imidlertid ansås for at have grebet ind i administrationen af datterselskaberne, argumenterede myndighederne subsidiært for, at udbyttet i så fald var forbundet med selskabets økonomiske virksomhed og dermed skulle medregnes i pro rata-satsen efter art. 17, stk. 5.

EU-domstolen konkluderede i præmis 19, at den blotte erhvervelse eller besiddelse af kapitalandele ikke skal betragtes som værende økonomisk virksomhed i sjette momsdirektivs forstand. Domstolen konkluderede herefter i præmis 32, at der ikke var nogen direkte tilknytning mellem omkostningerne afholdt af holdingselskabet ved erhvervelsen af kapitalandelene og udgående transaktioner, som ville give adgang til fradrag. De afholdte omkostninger indgik dermed i selskabets generalomkostninger som elementer i virksomhedens produkter, jf. præmis 33 og 35. Tjenesteydelserne havde en: *"(...) direkte og umiddelbar forbindelse med hele den afgiftspligtige persons økonomiske virksomhed(...)*.¹⁴ Dette medførte, at holdingselskabet havde adgang til fradrag for momsen på omkostningerne – generalomkostningerne, som henregnes den økonomiske virksomhed – afholdt i forbindelse med erhvervelse og besiddelse af kapitalandele.

Domstolen konkluderede slutteligt, at hvis holdingselskabet både udførte transaktioner som var fradragsberettiget, samt transaktioner, som var fradragsfritaget, kunne selskabet udelukkende fradrage momsen for første type transaktioner efter sjette direktivs art. 17, stk. 5.

3.1.1.2. Securenta (C-437/06)

Securenta Göttinger Immobilienanlagen und Vermögensmanagement AG (forkortet Securenta) beskæftigede sig med en bred række aktiviteter – heriblandt erhvervelse og administration af kapitalandele. Securenta skaffede kapitalen, som selskabet investerede, ved at udbyde kapitalandelene offentligt, hvorfor selskabet optog en stor mængde passive selskabsdeltagere.

---

¹³ Indgriben-begrebet behandles i afsnit 3.4. Indgriben.

¹⁴ Kilde: CIBO, præmis 33.

Selskabet drev tre former for virksomhed; ikke-økonomisk virksomhed, økonomisk virksomhed fritaget efter momsreglerne og økonomisk virksomhed som var afgiftspligtig, jf. præmis 26. Securenta anførte, at selskabet kunne fradrage al indgående moms, som var pålagt udgifter forbundet med tilførslen af ny kapital idet selskabet anså aktieudstedelsen som værende forbundet med kapitalforøgelsen. Denne, argumenterede Securenta, var til fordel for selskabets økonomiske virksomhed, jf. præmis 13. De tyske skattemyndigheder afviste fradraget, hvorefter sagen til sidst blev anlagt for EU-domstolen.

EU-domstolen konkluderede i præmis 31, at selskabet havde adgang til: *"(...) fradrag af moms, der er blevet pålagt udgifter forbundet med udstedelsen af aktier og særlige passive kapitalandele, i det omfang disse udgifter kan henføres til den afgiftspligtige persons økonomiske virksomhed(...)"*.

Vurderingen af om udgifterne anvendes til transaktioner uden for momssystemets anvendelsesområde, eller skal henregnes til holdingselskabets økonomiske virksomhed – leveringen af tjenesteydelser mod vederlag – overlod Domstolen til de enkelte medlemslande, jf. præmis 39. Vurderingen skal foretages efter en beregningsmetode, som objektivt skal afspejle, til hvilke virksomhedsformer udgifterne kan henregnes, jf. præmis 39. Metoden skal desuden tage hensyn til sjette momsdirektivs formål samt opbygning.

3.1.1.3. Portugal Telecom (C-496/11)

Portugal Telecom SGPS SA (herefter Portugal Telecom) leverede tekniske administrations- og ledelsesydelser til sine datterselskaber. I forbindelse med disse transaktioner erhvervede holdingselskabet en række tjenesteydelser fra tredje mand, som selskabet fakturerede til datterselskaberne til erhvervsprisen plus moms. Hele den fakturerede moms fradragede Portugal Telecom. De portugisiske skatte- og afgiftsmyndigheder godtog ikke dette og meddelte holdingselskabet, at det udelukkende kunne fradrage 25 % af momsen for ydelserne. Myndigheden argumenterede, at Portugal Telecom ved leveringen af ydelserne udførte både økonomisk- og ikke-økonomisk virksomhed, hvor selskabet udelukkende kan fradrage momsen, som henregnes første type virksomhed. Begrænsningen blev beregnet efter pro rata metoden. Portugal Telecom anlagde afgørelsen til prøvelse hos de portugisiske domstole, som gav skatte- og afgiftsmyndighederne medhold. Herefter ankede holdingselskabet til næste instans i det portugisiske domstolssystem, som udsatte sagen og forelagde den for EU-domstolen. Den portugisiske domstol søgte først svar på om sjette direktivs artikel 17, stk. 2 hindrede myndighederne, at pålægge holdingselskabet at anvende pro

rata metoden ved beregning af momsfradraget. Herefter ønskede Domstolen svar på om holdingselskabet kunne fradrage hele momsen relateret til de erhvervede tjenesteydelser, som selskabet viderefakturerede til sine datterselskaber, hvis pro rata metoden fandt anvendelse.

EU-domstolen besvarede første spørgsmål negativt og anførte i præmis 42, at fordelingen af den indgående moms mellem økonomisk- og ikke-økonomisk virksomhed skal henføres under medlemsstaternes skønsbeføjelser. Medlemslande kan dermed anvende pro rata metoden, hvis den opstillede metode opstilles efter sjette direktivs opbygning samt formål. Metoden skal objektivt sondre mellem, hvilke udgifter som kan henføres til de to former for virksomhed, jf. præmis 49. Sjette direktivs art. 17, stk. 2 forhindrede dermed ikke anvendelsen af pro rata metoden.

Domstolen anerkendte i sin besvarelse af andet spørgsmål, at et holdingselskab, som greb ind i sine datterselskaber med levering mod vederlag, vil udøve både økonomisk- og ikke-økonomisk virksomhed, jf. præmis 49. EU-domstolen anførte at holdingselskabers hovedaktivitet er selve erhvervelsen og besiddelsen af kapitalandele, mens indgriben i datterselskaberne blot er en biaktivitet.¹⁵ Herfor begrænses fradragsretten for generalomkostningerne anvendt til de to former for virksomhed. Sondringen, mellem om holdingselskabets aktiviteter vil være fradragsberettiget eller ikke-fradragsberettiget, overlades til medlemslandene, jf. Portugal Telecom præmis 49.

3.1.1.4. Opsummering

EU-domstolen sondrer skarpt mellem om holdingselskabets aktivitet ligger i forlængelse af den udøvede økonomiske virksomhed eller, om aktiviteterne falder uden for momsens anvendelsesområde.

Domstolen konkluderer i ovenstående praksis, at et holdingselskab ikke kan indrømmes momsfradrag, hvis selskabet blot ejer eller besidder kapitalandele. EU-domstolen kategoriserer dette som værende ikke-økonomisk virksomhed, der falder uden for momssystemets anvendelsesområde, jf. blandt andet CIBO præmis 18. Holdingselskabet skal levere tjenesteydelser mod vederlag – selskabet skal gribe ind i datterselskaberne mod vederlag, jf. CIBO præmis 20.

Fra CIBO præmis 32 udledes, at et holdingselskabs afholdte udgifter til tjenesteydelser i forbindelse med erhvervelsen og besiddelsen af kapitalandelene skal defineres som generalomkostninger, der udelukkende vedrører selskabets økonomiske virksomhed. Domstolen synes dermed ikke afvisende

---

¹⁵ Indgriben-begrebet behandles i afsnit 3.4. Indgriben.

overfor, at momsens på udgifterne principielt kan være fuldt fradragsberettiget, hvis holdingselskabets aktiviteter udelukkende er momsberettiget. Muligheden for fuld momsfradragsret synes dog formindsket efter *Securenta*. I dommens præmis 30 argumenterer Domstolen, at hvis et holdingselskab udøver ikke-økonomisk virksomhed skal omkostningerne ikke automatisk henregnes til selskabets økonomiske virksomhed. Henregnes momsens på omkostningerne sig til selskabets ikke-økonomiske virksomhed, kan den ikke fradrages. Domstolen anerkender i *Portugal Telecom* præmis 49, at et holdingselskab, hvis hovedaktivitet er selve besiddelsen og erhvervelsen af kapitalandele, men som stadig griber ind i datterselskaber mod vederlag, udøver ikke-økonomisk virksomhed. EU-domstolen kategoriserer selve holdingaktiviteten – besiddelsen og erhvervelsen – som værende den ikke-økonomisk virksomhed, mens leveringen af tjenesteydelserne kategoriseres som økonomiske virksomhed. Derfor begrænses momsfradragsretten automatisk.

EU-domstolen tildeler i *Portugal Telecom* præmis 49 de enkelte medlemslande beføjelsen til at opstille beregningsmetoden, hvorefter fradragsretten skal beregnes. Anvendelsen af metoden forudsætter, at selskabet, som ønsker momsfradraget, udøver både økonomisk- og ikke-økonomisk virksomhed. Et holdingselskab, synes på baggrund af ovenstående praksis, automatisk at udføre begge former for virksomhed. Metoden skal tage hensyn til sjette direktivs opbygning og formål, jf. præmis 49 i *Portugal Telecom*.

3.1.2. Dansk praksis

Med TfS.1999.908 anførte SKAT, at holdingselskabers momsfradrag for omkostninger anvendt på tjenesteydelser i forbindelse med erhvervelse og besiddelse af kapitalandele skulle opgøres efter ML § 38, stk. 2. SKAT hjemlede dermed udelukkende holdingselskaberne et delvis fradrag for momsens vurderet efter ML § 38, stk. 2.

Hvorvidt de danske domstole ligeledes har anvendt ML § 38, stk. 2, behandles i følgende afsnit. Dommene er udvalgte fordi de illustrerer Vestre Landsrets tolkning af holdingselskabernes momsfradragsret før *Larentia* og *Minerva*. Hvorvidt argumentationen i ovenstående EU-praksis ligeledes anvendes af Vestre Landsret vurderes efter domsgennemgangen.

3.1.2.1. SKM.2005.474.VLR

Skiold Holding A/S (Skiold herefter) ejede i 2001 kapitalandele i 16 datterselskaber, hvortil holdingselskabet leverede en række ydelser – heriblandt administrationsydelser – uden vederlag. Momsens afholdt på disse ydelser ønskede holdingselskabet fradraget fuldt efter ML § 37.

Subsidiært ønskede selskabet - hvis det tildeles et delvist momsfradrag – fastlagt hvor høj fradragsprocenten skulle være. Landsskatteretten havde tidligere tildelt selskabet et delvist fradrag på 25 % efter ML § 38, stk. 2.

Vestre Landsret lagde til grund, at ydelserne ikke udelukkende havde karakter af serviceydelser, men også som sædvanlig pleje af holdingselskabets egne ejer interesse. Retten argumenterede ligeledes, at selskabet for disse – i modsætning til andre – ydelser ikke opkrævede vederlag. Den manglende fakturering medførte ikke, at ydelserne ikke var omfattet af fradragsretten – denne er tilknyttet ydelseernes karakter. Landsretten tillagde det dog bevismæssig betydning, at faktureringen var udeladt, hvorfor Retten vurderede, at selskabets levering af administrative ydelser måtte anses for en aktivitet, som ikke kunne betegnes som økonomisk virksomhed. Hermed var der ikke grundlag for at anvende ML § 37. Subsidiært konkluderede Retten, at selskabets afholdte udgifter skulle anses som blandede udgifter, hvorfor ML § 38 fandt anvendelse. Vestre Landsret anerkendte Landsskatterettens skøn med begrundelsen at: *”bevisførelsen (...) giver ikke grundlag for at fastslå, at told- og skattemyndighedernes skøn over, hvor stor en del af holdingselskabets samlede aktiviteter der er fradragsret for, er åbenbart urimeligt”*.¹⁶ På denne baggrund – utilstrækkelig bevisførelse – frifandt Landsretten sagsøgte SKAT, men indrømmede Skiold det samme delvise fradrag på 25 % efter ML § 38, stk. 2.

3.1.2.2. SKM.2007.125.VLR

Holdingselskabet SMEF Group A/S (blot SMEF herefter) ønskede fradrag for købsmomsen relateret til rådgiverudgifter i forbindelse med selskabets stiftelse og opkøb af en række datterselskaber. Landsskatteretten havde ved tidligere instans anerkendt, at selskabet havde krav på et delvist fradrag, som Skatteretten på baggrund af de tilgængelige informationer skønsmæssigt fastsatte til 20 % efter ML § 38, stk. 2. Vestre Landsret vurderede, at SMEF var en momspligtig person, som drev selvstændig økonomisk virksomhed iht. ML § 3 og leverede ydelser mod vederlag iht. ML § 4. Holdingselskabet fik dog ikke medhold, da visse af rådgiverudgifterne var afholdt af tredjemand (en aktionær) og ikke af selve selskabet. For udgifterne afholdt af selskabet selv anvendte Retten SKAT's vurdering. Landsretten lagde til grund, at SMEF havde til hensigt at levere momspligtige ydelser til datterselskaberne – hvilket skete i et vist omfang.

SMEF's væsentligste funktion var dog, at fungere som holdingselskab, hvilket ikke er økonomisk virksomhed i ML forstand. Momsdraget skulle derfor skønsmæssigt fastsættes efter ML § 38, stk. 2.

---

¹⁶ Kilde: SKM.2005.474.VLR, side 6.

Ved fastsættelsen af fradraget fandt retten ikke, at der ikke var bevismæssig grundlag for at tilsidesætte SKAT og Landsskatterettens skøn. SMEF indrømmes et delvist fradrag på 20 % for momsens af udgifterne afholdt af selskabet selv, jf. ML § 38, stk. 2.

3.1.2.3. Opsummering

Vestre Landsret statuerer i ovenstående praksis, at hvis et holdingselskab leverer tjenesteydelser til sine datterselskaber mod vederlag, vil selskabet automatisk være berettiget et delvist momsfradrag efter ML § 38, stk. 2. Holdingselskaberne driver automatisk både økonomisk- og ikke-økonomisk virksomhed. Økonomisk virksomhed ved indgriben i datterselskaber mod vederlag og ikke-økonomisk virksomhed ved selve holdingaktiviteten.¹⁷ Anvendelsen af ML § 38, stk. 2 synes ligeledes begrundet i en betragtning om, at erhvervelse og besiddelse af kapitalandele udspringer af ejerinteresser, som er momsens uvedkommende, jf. SKM.2005.474.VLR.

Hverken Landsskatteretten eller Vestre Landsret tilsidesatte praksisændringen fra TfS.19999.908 i ovenstående domme, hvorfor den blev fasttømmret i dansk praksis. Et holdingselskabs afholdte generalomkostninger i forbindelse med erhvervelse eller besiddelse af kapitalandele, kunne dermed udelukkende fradrages efter en skønsmæssig vurdering, jf. ML § 38, stk. 2.

3.1.3. Sammenligning af hidtidig EU- og dansk praksis

Fra ovenstående praksis – både EU og dansk – fremgår, at de involverede holdingselskaber udelukkende indrømmes et delvist fradrag for momsens af udgifterne relateret til erhvervelse og besiddelse af datterselskabskapitalandele.

Overordnet fastslår Vestre Landsret, SKAT og EU-domstolen, at det ikke er tilstrækkeligt blot at erhverve eller besidde kapitalandele, jf. CIBO præmis 19 og SKM.2005.474.VLR side 4. Holdingselskabet skal levere momspligtige tjenesteydelser til datterselskaber mod vederlag, jf. blandt andet CIBO præmis 20 og SKM.2005.474.VLR side 4. Leveringen – indgriben mod vederlag – udgør selskabernes økonomiske virksomhed, som åbner for momsfradraget.¹⁸

EU-domstolen anfører i *Securenta* præmis 29, at momsens på holdingselskabernes udgifter relateret til erhvervelsen og besiddelsen af kapitalandelene ikke automatisk skal defineres som værende fradragsberettiget, hvis selskaberne udøver både økonomisk- og ikke-økonomisk virksomhed.

---

¹⁷ Indgriben-begrebet behandles i afsnit 3.4. Indgriben.

¹⁸ Indgriben-begrebet behandles i afsnit 3.4. Indgriben.

Dette anerkender Domstolen i Portugal Telecom præmis 49. Det fremgår af præmissen, at holdingselskaber udøver både økonomisk- og ikke-økonomisk virksomhed ved henholdsvis indgriben mod vederlag og selve holdingaktiviteten.¹⁹ Anses holdingaktiviteten for at være hovedaktiviteten – hvilket Domstolen i Portugal Telecom konkluderer – kan holdingselskaberne ikke indrømmes fuld fradrag for moms. I dansk praksis er ML § 38, stk. 2 blevet anvendt til at begrænse momsfradraget. Paragraffen afgrænser holdingselskabers muligheden for at fradrage moms på omkostningerne, som vurderes at være virksomheden uvedkommende – herunder selve erhvervelse og besiddelsen af kapitalandelene. Vestre Landsret og SKAT henregnede i den analyserede praksis udgifterne til holdingselskabernes ikke-økonomiske virksomhed – selve besiddelsen og erhvervelsen af andelene. Holdingselskaberne blev udelukkende indrømmet momsfradrag for udgifter, hvis disse kategoriseres som generalomkostninger. Landsretten vurderede, hvorvidt omkostningerne havde en direkte og umiddelbar tilknytning til holdingselskabernes samlede økonomiske virksomhed. Vurderingen af det delvise momsfradrag har på baggrund af ovenstående domme været hård; Skiold blev i SKM.2005.474.VLR tildelt et fradrag på 25 %, mens SMEF i SKM.2007.125.VLR blot blev tildelt 20 %.

EU-domstolen sonderer i ovenstående EU-praksis udelukkende mellem om et holdingselskabs aktiviteter ligger i forlængelse af den udøvede økonomiske virksomhed eller om aktiviteterne falder uden for momssystemets anvendelsesområde. Fradragsretten skal ifølge Domstolen først begrænses, hvis omkostningerne henregnes selve erhvervelsen og besiddelsen af kapitalandelene.

Hvorvidt dansk praksis fra 1999 – anvendelsen af ML § 38, stk. 2 – strider imod EU-praksis, kan diskuteres. EU-domstolen overlod, som det fremgår af blandt andet præmis 49 i Portugal Telecom, opstillingen af beregningsmetoderne, som skal differentiere mellem, hvorvidt holdingselskabernes udøvede virksomhed er fradragsberettiget- eller fritaget, til retsinstanserne i de enkelte medlemslande. Metoden skal tage hensyn til sjette momsdirektivs opbygning og formål, jf. præmis 49 i Portugal Telecom. ML § 38, stk. 2 har været metoden anvendt i dansk praksis og har ingen direkte pendant i MSD. EU-domstolen tog i sin tidligere praksis ikke konkret stilling til ML § 38, stk. 2, hvorfor Domstolen hverken be- eller afkræftede praksisændringen fra 1999. Umiddelbart synes ovenstående danske praksis, at være i overensstemmelse med EU-praksis såsom *Securenta* og *Portugal Telecom*. Både EU-domstolen og Venstre Landsret antager, at holdingselskaber udøver både økonomisk virksomhed ved indgriben og ikke-økonomisk virksomhed ved selve holdingaktiviteten.

---

¹⁹ Indgriben-begrebet behandles i afsnit 3.4. Indgriben.

I ovenstående praksis antages, at holdingaktiviteten – erhvervelsen og besiddelsen af andelene – er hovedaktiviteten, mens indgriben mod vederlag er en biaktivitet.²⁰ Aktiviteter, som kategoriseres som værende holdingselskabet uvedkommende, falder ligeledes enten uden for momsens anvendelsesområde eller momsfrtages efter ML § 13. Hermed opfylder ML § 38, stk. 2 grundlæggende kravene, som EU-domstolen opstiller i sin praksis – paragraffen sonderer mellem aktiviteter, som kategoriseres som værende henholdsvis økonomisk og ikke-økonomisk virksomhed.

3.1.3.1. Opsummering

EU-domstolen fastslår, at det ikke er tilstrækkeligt blot at erhverve eller besidde kapitalandele, jf. CIBO præmis 19. Holdingselskabet skal gribe ind i datterselskaber mod vederlag, jf. CIBO præmis 20. Denne sondring tiltræder SKAT og Vestre Landsret i sin praksis. Sondringen mellem om omkostningerne skulle henregnes holdinaktiviteten eller leveringen mod vederlag – den momspligtige aktivitet – overlod Domstolen til medlemslandene. I dansk praksis blev ML § 38, stk. 2 anvendt. Afhandlingen vurderer, at paragrafanvendelsen er i overensstemmelse med EU-praksis såsom Portugal Telecom, idet Landsretten og SKAT antager, at holdingselskabers hovedaktivitet er selve holdingaktiviteten, hvorfor hoveddelen af omkostningerne som udgangspunkt skal henregnes hertil.

3.2. Larentia og Minerva (C-108/14 og C-109/14)

EU-domstolen behandlede senest problemstillingen relateret til erhvervelse og besiddelse af kapitalandele i Larentia og Minerva samt Marenva fra 2015. Domstolens præsident besluttede ved kendelse den 26. marts 2014, at behandle sagerne sammen, jf. Larentia og Minerva præmis 16.

3.2.1. Domsgennemgang

Parterne i Larentia og Minerva (C-108/14) var holdingselskabet Beteiligungsgesellschaft Larentia og Minerva mbH & Co. KG, samt Finanzamt Nordenham – skatte- og afgiftsmyndigheden i den tyske provins Nordenhern. Parterne i Marenave (C-109/14) var henholdsvis Marenave Schiffahrts AG (herefter Marenave) samt den tyske skatte- og afgiftsmyndighed Finanzamt Hamburg-Mitte.

3.2.1.1. Faktum og tvister

Larentia og Minerva ejede som kommandister 98 % af andelene i to datterselskaber (Gambg & co. KG delen af selskabet), hvortil holdingselskabet leverede momspligtige administrative- og kommercielle tjenesteydelser. Holdingselskabet foretog fuldt fradrag for den moms, som selskabet

---

²⁰ Indgriben-begrebet behandles i afsnit 3.4. Indgriben.

havde betalt for erhvervelsen af kapitalen fra tredje mand, som blev anvendt ved erhvervelsen af kapitalandelene og leveringen af tjenesteydelserne. Finanzamt Nordenham tilkendte kun Larentia og Minerva et delvist fradrag med argumentationen, at ejerskabet af andelene ikke alene medføre fradragsret. Holingselskabet ankede afgørelsen til Bundesfinanzhof, den tyske forbunds finansdomstol, som forelagde EU-domstolen sagen. Bundesfinanzhof forelagde blandt andet følgende spørgsmål for Domstolen:

”1) Efter hvilken beregningsmetode skal et holdingselskabs (delvise) fradrag af moms på indgående ydelser i forbindelse med tilvejebringelse af kapital til erhvervelse andele i datterselskaber beregnes, når holdingselskabet senere (som påtænkt fra start) leverer forskellige momspligtige tjenesteydelser til disse selskaber?”²¹

Holdingselskabet Marenave forhøjede i 2006 sin egenkapital. Omkostningerne forbundet med aktieemissionen medførte en momsbetaling på 373.347,57 Euro. Samme år overtog Marenave dele af fire skibskommandistselskaber, som selskabet, mod betaling, deltog i administrationen af. I forbindelse med levering af administrative momspligtige ydelser fradragede holdingselskabet de 373.347,47 Euro som indgående moms. Finanzamt Hamburg-Mitte afviste fradraget i 2009, hvorefter Marenave fik medhold i Finanzgericht Hamburg-Mitte – skatteretten i Hamburg-Mitte. Finanzamt Hamburg-Mitte ankede dommen til Bundesfinanzhof, der valgte at udsætte sagen og forelagde EU-domstolen tvisten sammen med Larentia og Minerva, jf. præmis 16.

3.2.1.2. Parternes argumenter

På baggrund af det forelagte spørgsmål forudsættes, at Bundesfinanzhof var af den opfattelse, at holdingselskaberne udelukkende var berettiget et delvist fradrag for momsen af omkostningerne. Denne formodning følger, af at retsinstansen blot søgte Domstolen hjælp til opstille en beregningsmetode, hvorefter momsfradraget skal beregnes, jf. præmis 11. Formodningen støttes af generaladvokatens forslag, hvorudfra visse af parternes argumenter kan udledes. Den forelæggende retsinstans argumenterede således, at holdingselskabernes erhvervede tjenesteydelser benyttes til både økonomisk og ikke-økonomisk virksomhed, jf. præmis 9 i generaladvokatens forslag. Selskaberne var efter Bundesfinanzhof opfattelse, udelukkende berettiget fradrag for momsen på udgifterne anvendt til første type virksomhed.

---

²¹ Kilde: Larentia og Minerva, præmis 11.

Larentia og Minerva samt Marenva argumenterede derimod, at deres indgriben i datterselskaberne, medførte, at holdingselskaberne egentlig ikke udførte nogen ikke-økonomisk virksomhed, jf. præmis 26 i generaladvokatens forslag til afgørelsen. Holdingselskaberne argumenterede, at de skulle være berettiget fuldt fradrag af den indgående moms relateret til ydelserne, som selskaberne leverede til datterselskaberne.

3.2.1.3. Domstolens behandling

EU-domstolen kategoriserede først Larentia og Minerva samt Marenva som værende momspligtige personer ved leveringen af tjenesteydelser til de henholdsvis to og fire datterselskaber. Holdingselskaberne drev dermed økonomisk virksomhed ved leveringen af tjenesteydelser mod vederlag. Domstolen anførte ligeledes, at den blotte besiddelse og erhvervelse af kapitalandele ikke skal kategoriseres som værende økonomisk virksomhed i momsretlig regi, jf. præmis 19. Hvis et holdingselskab skal indrømmes momsfradrag for omkostningerne, skal selskabet gribe ind i sine datterselskaber mod vederlag, jf. præmis 21.

EU-domstolen vurderede i præmis 25, at: *”(...) omkostningerne, der er forbundet med erhvervelsen af andele i datterselskaber, som er afholdt af et holdingselskab, der deltager i administrationen af datterselskaberne, og som i forbindelse hermed udøver en økonomisk virksomhed (...) under disse omstændigheder antages at vedrøre holdingselskabets økonomiske virksomhed, og momsen på omkostningerne kan følgelig fradrages fuldt ud i henhold til sjette direktivs art. 17, stk. 2”*. Domstolen åbnede dermed for, at holdingselskaberne kunne fradrage momsen på de afholdte udgifter fuldt ud, hvis omkostningerne udelukkende henregnes selskabernes momspligtige økonomisk virksomhed – indgriben i datterselskaberne mod vederlag. Eneste undtagelse vil være, hvis den udgående transaktion fritages efter sjette momsdirektiv, hvorefter momsfradraget beregnes efter metoden fastlagt i art. 17, stk. 5, jf. præmis 28 og 29. Denne metode baseres på en skønsmæssig vurdering, hvor medlemsstaterne skal anvende en fordelingsnøgle baseret på eksempelvis investeringens- eller transaktionens art. EU-domstolen udtalte i præmis 31, at de nationale myndigheder – under retternes kontrol – skal fastlægge kriterierne for opdeling af økonomisk- og ikke økonomisk virksomhed. Samtidig skal staterne objektivt vurdere, hvilken del af de forudgående udgifter som reelt skal og kan henføres til de to former for virksomhed.

3.2.1.4. Domstolens konklusion

EU-domstolen konkluderede på baggrund af ovenstående, at et holdingselskab som udgangspunkt skal indrømmes fuldt momsfradrag efter art. 17, stk. 2 for omkostninger relateret til erhvervelsen og

besiddelsen af kapitalandele i datterselskaber. Fradragsretten afhænger af om holdingselskabet leverer administrative ydelser til datterselskaberne, jf. præmis 28. Leverer holdingselskabet både momsfrie- og momspligtige ydelser, kan selskabet imidlertid kun indrømmes et delvist fradrag efter art. 17, stk. 5, jf. præmis 29.

3.2.2. Analyse af Larentia og Minerva

Dette afsnit analyserer Larentia og Minerva, herunder hvilke artikler, argumenter og sondringer EU-domstolen anvender i dommen. Afsnittet behandler dermed, hvordan Domstolen når sin konklusion samt selve konklusionen.

3.2.2.1. Holdingaktiviteten

EU-domstolen konkluderer i ovenstående praksis såsom Portugal Telecom, at et holdingselskab automatisk driver holdingaktivitet selvom selskabet leverer tjenesteydelser mod vederlag til sine datterselskaber.

Spørgsmålet er herefter, om holdingaktiviteten skal anses som værende en del af holdingselskabets økonomiske- eller ikke økonomiske virksomhed. Netop denne sondring er relevant idet tidligere EU-praksis, såsom Portugal Telecom, begrænser holdingselskabernes momsfradragsret, hvis de afholdte omkostningerne henregnes holdingaktiviteten.

Fra tidligere praksis og præmis 18 i Larentia og Minerva kan udledes, at den blotte erhvervelse eller besiddelse af kapitalandele ikke skal anses for økonomisk virksomhed i sjette momsdirektivs forstand. Hermed er den blotte besiddelse af kapitalandele ikke økonomisk virksomhed – besiddelsen medfører ikke alene udnyttelsen af goder med henblik på opnåelse af varige indtægter. Udgangspunktet er dermed stadig, at et holdingselskab automatisk driver både økonomisk- og ikke økonomisk virksomhed, hvor selskabet udelukkende kan fradrage momsen forbundet med første type virksomhed. Forklaringen for fradragsudvidelsen i Larentia og Minerva synes dermed at være, at Domstolen henregner samtlige generalomkostninger til holdingselskabets økonomiske virksomhed. Denne tolkning kan forklares med, at Domstolen betragter holdingaktiviteten som en integreret del af holdingselskabets økonomiske virksomhed, hvorfor holdingselskaberne egentlig ikke udfører nogen ikke-økonomisk virksomhed.

Ovenstående tolkning må anse for at stride imod Generaladvokatens forslag til afgørelsen. Generaladvokaten skriver i præmis 26, at *”som Larentia + Minerva og Marenave har bemærket, er der nemlig grund til at spørge, om holdingselskabernes indgriben i administrationen af*

datterselskaberne ikke burde føre til den konklusion (...) at holdingselskaberne udelukkende udøver økonomisk virksomhed og således ikke nogen form for ikke-økonomisk virksomhed". Generaladvokaten anerkender dermed ovenstående problematik, men indtager dog et andet synspunkt i sin bearbejdelse af sagen.

Generaladvokaten foretager i sin gennemgang en sammenligning med CIBO-dommen, som generaladvokaten konstaterer, behandler omstændigheder lignende situationen i Larentia og Minerva. Sammenligningen foretages i præmis 35-39, hvor især præmis 37 må tillægges stor værdi ved analysen af dommene og gældende ret. Generaladvokaten fremfører at: *"da Domstolen ikke kunne forbigå, at et sådant holdingselskab i sagens natur ligeledes administrerede andele, som ikke indebærer en økonomisk virksomhed, indebærer dommen i denne sag for det første, at de udgifter, som er afholdt af holdingselskabet med henblik på at erhverve andele i dets datterselskaber, udelukkende er knyttet til holdingselskabets økonomiske virksomhed og ikke – heller ikke delvist – til dets ikke-økonomiske virksomhed, der består i administration af andelene, og for det andet at holdingselskabet i princippet må fradrage det samlede momsbeløb, som er erlagt i forbindelse med transaktionerne*". Det fremgår dermed af præmis 37, at generaladvokaten antager det synspunkt, at holdingselskaber udøver både økonomisk- og ikke-økonomisk virksomhed. Generalomkostningerne afholdt i forbindelse med besiddelsen og erhvervelsen har dermed udelukkende en direkte umiddelbar tilknytning til holdingselskabets økonomiske virksomhed – leveringen af tjenesteydelser mod vederlag. Ovenstående, konkluderer generaladvokaten i præmis 44, medfører fuld fradragsret for Larentia og Minerva samt Marenvas moms af omkostninger relateret til erhvervelse og besiddelse af kapitalandele.

Hvor stor værdi EU-domstolen tillægger generaladvokatens forslag er åben for fortolkning. Domstolen henviser dog til generaladvokaten i præmis 25 og 32 ved behandlingen af første spørgsmål – herunder ved afslutningen af behandlingen. Specielt præmis 25 styrker argumentet for, at generaladvokatens argumentation skal tillægges værdi, idet Domstolen i præmissen direkte henviser til præmis 39 i generaladvokatens forslag. I præmissen konkluderer generaladvokaten netop, at generalomkostningerne udelukkende skal anses for at relatere sig til holdingselskabernes økonomiske virksomhed. Med henvisningerne til generaladvokatens forslag synes EU-domstolen dermed at tiltræde det faktum, at holdingaktiviteten stadig skal defineres som værende ikke-økonomisk virksomhed.

Ovenstående sondring synes umiddelbart ubetydelig, idet begge kategoriseringer medfører, at holdingselskaber indrømmes fradrag for momsen på generalomkostningerne anvendt til erhvervelse og besiddelse af kapitalandele. Sondringen er dog relevant for, hvorvidt holdingselskaber har adgang til fuld fradrag for omkostninger, som henregnes direkte til holdingaktiviteten. Henregnes holdingaktiviteten den økonomiske virksomhed kan holdingselskaberne opnå fradrag for disse udgifter. Kategoriseres holdingaktiviteten derimod som værende ikke-økonomisk virksomhed, kan selskaberne ikke fradrage momsen af udgifterne knyttet hertil. Momsfradraget forudsætter, at den afholdte transaktion er momspligtig – kan henregnes en økonomisk virksomhed. Henregnes udgifterne til den ikke-økonomisk virksomhed kan momsen herpå ikke fradrages.

En tiltrædelse af generaladvokatens argumentation, hvorefter holdingaktiviteten skal anses for ikke-økonomisk virksomhed, synes logisk, idet samtlige tidligere EU-domme har kategoriseret holdingaktiviteten som værende ikke-økonomisk virksomhed. Hermed bør et holdingselskab ikke blive indrømmet fradrag for direkte omkostningerne afholdt alene med henblik på holdingaktiviteten.

Uanset ovenstående synes EU-domstolen med Larentia og Minerva, at tilsidesætte praksis fra Portugal Telecom, hvorefter selve erhvervelsen og besiddelsen af kapitalandele er holdingselskabers hovedaktivitet, mens leveringen af tjenesteydelser mod vederlag er en biaktivitet. Larentia og Minerva synes at vende dette ræsonnement, så hovedaktiviteten nu er leveringen mod vederlag og selve holdingaktiviteten er en biaktivitet. Domstolen henregner i Larentia og Minerva samtlige generalomkostninger afholdt af holdingselskabet til indgriben – leveringen mod vederlag. Hermed er holdingselskabers hovedaktivitet efter dommen ikke selve holdingaktiviteten men leveringen af tjenesteydelser mod vederlag.

3.2.2.2. Fradragsretten

EU-domstolen statuerede med Larentia og Minerva, at holdingselskaber som udgangspunkt skal indrømmes fuldt momsfradrag for momsen af omkostninger relateret til erhvervelse og besiddelsen af kapitalandele. Hjemlen hertil er sjette momsdirektivs art. 17, stk. 2, jf. præmis 33 i Larentia og Minerva.

Praksisændringen synes at tage udgangspunkt i det faktum, at EU-domstolen nu anser holdingselskabernes levering af tjenesteydelser til datterselskab mod vederlag som selskabernes egentlige hovedaktivitet. Momsen af omkostninger henregnet transaktionen kan som udgangspunkt fradrages. Det fremgår ligeledes af Larentia og Minerva præmis 23 og 24, at udgifterne til tjenesteydelserne skal defineres som omkostningselementer i prisen på virksomhedens goder.

Udgifterne har således en direkte tilknytning til hele den afgiftspligtige persons økonomiske virksomhed. Domstolen tiltræder tidligere praksis, såsom blandt andet CIBO-dommen, hvorefter omkostningerne skal kategoriseres som værende generalomkostninger, hvis holdingselskabet skal indrømmes fradrag for omkostningerne. Fra præmis 23 i Larentia og Minerva kan udledes, at retten til at fradage den indgående moms kræver, at transaktionerne i tidligere omsætningsled skal have en direkte og umiddelbar tilknytning til transaktionerne i senere omsætningsled, hvortil der gives ret til fradrag for. EU-domstolen tiltræder ligeledes tidligere praksis relateret til indgriben-begrebet.²²

Det følger af Larentia og Minerva, at fradragsretten i henhold til sjette momsdirektivs art. 17, som udgangspunkt ikke skal begrænses. Denne beskyttelse gælder samtlige transaktioner i tidligere omsætningsled, jf. Larentia og Minerva præmis 22. Præmissen tillader kun undtagelser i tilfælde, hvor direktivet udtrykkeligt giver hjemmel, eftersom enhver begrænsning af fradragsretten skal finde ensartet anvendelse i samtlige medlemsstater. Er visse af de udgående transaktioner momsfritaget efter sjette momsdirektiv finder art. 17, stk. 5 anvendelse, hvilket er i overensstemmelse med tidligere praksis såsom Securenta.²³

Sjette momsdirektivs art. 17, stk. 5 – fordelingsnøglen som skal anvendes hvis holdingselskabet udøver både økonomisk- og ikke økonomisk virksomhed – finder først anvendelse, hvis transaktionen falder uden for momsens anvendelsesområde, jf. Larentia og Minerva præmis 33. Det følger ligeledes af Larentia og Minerva præmis 29, at EU-domstolen begrænser fradragsretten, hvis et holdingselskab afholder udgifter, som både relaterer sig til datterselskaber, hvori selskabet griber ind, samt datterselskaber, hvori selskabet ikke griber ind. Holdingselskaber kan udelukkende fradrage udgifter, som relaterer sig til første type datterselskab. Sondringen, som skal baseres på et skøn, overlader Domstolen til medlemslandene i præmis 30. Denne praksis må anses for en videreførelse af praksis fra Securenta, hvorefter et holdingselskab udelukkende kan fradrage udgifter relateret til dets samlede økonomiske virksomhed.

Ovenstående vurderes som værende i overensstemmelse med sjette momsdirektivs art. 17, som grundlæggende fastslår, at holdingselskaber udelukkende kan indrømmes momsfradrag for udgifter som relaterer sig til momspligtige transaktioner – leveringen af tjenesteydelser mod vederlag. Momsfritagne transaktioner er fradragsfritaget. Hermed tildeler EU-domstolen ikke en fradragsret, som går udover, hvad direktivet tillader.

---

²² Begrebet indgriben behandles i afsnit 3.4. Indgriben.

²³ Kilde: Securenta, præmis 31.

3.2.3. Opsummering

Efter Larentia og Minerva er udgangspunktet, at holdingselskaber kan indrømmes fuldt momsfradrag for omkostningerne relateret til erhvervelse og besiddelse af kapitalomkostninger. Hjemlen hertil er sjette momsdirektivs art. 17, stk. 2. Fradragsretten afhænger dog af, hvorvidt holdingselskabet griber eller planlægger at gribe ind i sine datterselskaber mod vederlag. Indgriben kategoriseres som værende holdingselskabernes økonomiske virksomhed, mens selve erhvervelsen og besiddelsen af andelene defineres som værende selskabernes ikke-økonomiske virksomhed.²⁴ Opfyldes indgribenkravet kan fradragsretten kun begrænses, hvis sjette momsdirektiv fritager transaktionen for moms, hvorefter art. 17, stk. 5 finder anvendelse.

3.3. SKM.2015.711.SKAT

SKAT udstedte den 16. november 2015 SKM.2015.711.SKAT. Styresignalet indeholder SKAT's fortolkning af retstilstanden efter Larentia og Minerva.

Styresignalet sondrer mellem holdingselskabers fradragsret ved erhvervelse og selskabernes fradragsret ved besiddelse. SKAT indrømmer ved erhvervelse:

- *”Fuld fradragsret, jf. momslovens § 37, stk. 1, når holdingselskabet udelukkende vil levere momspligtige ydelser til de datterselskaber, som omkostningen vedrører.*
- *Delvis fradragsret, jf. momslovens § 38, stk. 1, når holdingselskabet både vil levere momspligtige ydelser og momsfrie ydelser omfattet af momslovens § 13 til de datterselskaber, som omkostningen vedrører.*
- *Delvis fradragsret, jf. momslovens § 38, stk. 2, når omkostningen både vedrører datterselskaber, som holdingselskabet vil levere momspligtige ydelser til, og datterselskaber, som holdingselskabet ikke vil levere momspligtige ydelser til.*
- *Delvis fradragsret, jf. momslovens § 38, stk. 1 og 2, når omkostningen vedrører datterselskaber, hvortil holdingselskabet vil levere både momspligtige ydelser og momsfrie ydelser omfattet af momslovens § 13, samt datterselskaber, som holdingselskabet ikke vil levere momspligtige ydelser til”.*²⁵

---

²⁴ Indgriben-begrebet behandles i afsnit 3.4. Indgriben.

²⁵ Kilde: SKM.2015.711.SKAT, side 2.

De fire ovennævnte scenarier finder ligeledes anvendelse på holdingselskabers løbende generalomkostninger forbundet med besiddelse af kapitalandele forudsat at holdingselskabet leverer momsplichtige ydelser til datterselskabet mod vederlag, jf. SKM.2015.711.SKAT side 6. SKAT oplister samtidig nogle eksempler på, hvornår et holdingselskab ikke kan anses for, at gribe ind i sine datterselskaber.²⁶

Styresignalet hjemler holdingselskaber mulighed for at anmode om genoptagelse af momstilsvaret, hvis tidligere praksis har været til ugunst for virksomheden. Genoptagelsesfristen følger af de almindelige genoptagelsesregler i skatteforvaltningsloven. Det fremgår samtidig af styresignalet, at holdingselskaberne har en reaktionsfrist på 6 måneder fra offentliggørelsen af styresignalet. Selskaber, som ønsker at søge genoptagelse, skal kunne dokumentere opgørelsens af tilbagebetalingskravet gennem relevant materiale.

SKAT tager slutteligt stilling til om holdingselskabernes fradrag for moms af udgifter afholdt i forbindelse med salg af kapitalandele også er omfattet af praksisændringen. Dette vurderer SKAT ikke er tilfældet, hvorfor det tidligere udstedte styresignal SKM.2011.717.SKAT stadig finder anvendelse.²⁷

3.3.1. Analyse af SKM.2015.711.SKAT

Af SKM.2015.711.SKAT fremgår, at SKAT nu anerkender, at holdingselskaber som udgangspunkt har fuld fradragsret efter ML § 37, stk. 1, hvis selskabet udelukkende leverer eller planlægger at levere momsplichtige ydelser til datterselskaber. Denne fortolkning står i skarp kontrast til tidligere dansk praksis, hvor ML § 38, stk. 2 var den anvendte hjemmel. ML § 38, stk. 2 medførte en automatisk begrænset fradragsret, idet holdingselskabernes udgifter hovedsageligt henregnedes selskabernes ikke-økonomiske virksomhed – selve holdingaktiviteten.

Denne fortolkning af fradragsretten kan ikke opretholdes efter Larentia og Minerva, hvorefter omkostningerne relateret til erhvervelsen og besiddelsen af datterkapitalandele hovedsageligt skal kategoriseres som værende generalomkostninger, som relaterer sig til holdingselskabernes samlede økonomiske virksomhed. Modsat tidligere praksis – både dansk og EU – skal hoveddelen af

---

²⁶ Indgriben-begrebet behandles i afsnit 3.4. Indgriben.

²⁷ Styresignalet behandles i afsnit 4.2.3. SKM.2011.717.SKAT

omkostningerne henregnes til holdingselskabernes økonomiske virksomhed – levering af tjenesteydelser til datterselskaberne mod vederlag.

SKAT's udgangspunkt om fuld momsfradrag, synes at være i overensstemmelse med EU-Domstolens skitseret retstilstand i Larentia og Minerva præmis 25, hvorfra det fremgår, at holdingselskaber kan opnå fuldt fradrag for momsen på udgifterne. Dette hvis omkostningerne forbundet med erhvervelsen anses for at vedrøre holdingselskabets samlede økonomiske virksomhed.

Styresignalet begrænser fradraget efter ML § 38, stk. 1, hvis holdingselskabet leverer både momspligtige- og momsfrie ydelser til sine datterselskaber. Begrænsningen må ligeledes anses for at være i overensstemmelse med Domstolens fortolkning i Larentia og Minerva præmis 28, hvoraf det fremgår, at metoden fastsat i sjette momsdirektivs art. 17, stk. 5 finder anvendelse, hvis transaktionen er momsfrigøret.

SKAT indrømmer ligeledes kun holdingselskaber et delvist momsfradrag, hvis selskabets afholdte udgifter henregnes både datterselskaber, som selskabet griber ind, samt datterselskaber, hvori selskabet ikke griber ind. Holdingselskabet er udelukkende berettiget til fradrag for udgifter, som kan henregnes til datterselskaber, hvori selskabet griber ind. Fradraget beregnes her efter ML § 38, stk. 2. Denne begrænsning synes ligeledes, at være i overensstemmelse med præmis 29 og 30 i Larentia og Minerva og deri henviste *Securenta*, hvoraf det fremgår, at hvis holdingselskabet griber ind i visse af sine datterselskaber, og ikke i sine andre datterselskaber, så er det kun momsen relateret til første type datterselskaber, som holdingselskabet kan fradrage.

Ovenstående fradagsregler finder efter SKAT's opfattelse ligeledes anvendelse på generalomkostninger afholdt i forbindelse med besiddelsen af kapitalandele. Momsfradraget er her også betinget af, at holdingselskabet griber ind i datterselskabet ved at levere momspligtige ydelser mod vederlag. Omkostningerne skal samtidig have en umiddelbar direkte forbindelse til holdingselskabets samlede økonomiske virksomhed, som er selve leveringen mod vederlag. Et holdingselskab kan dermed opnå fradrag for momsen forbundet med udgifter til eksempelvis revisor og advokat, hvis selskabet udelukkende besidder kapitalandele i datterselskaber, hvori selskabet griber ind i mod vederlag – hvis selskabet gennemfører momspligtige transaktioner. EU-domstolen differentierer i sin behandling ikke mellem besiddelsen og erhvervelsen af kapitalandele. Domstolen tillægger udelukkende værdi, hvorvidt: *"selskabet samtidig med besiddelsen af kapitalinteresserne direkte eller indirekte griber ind i administrationen af de selskaber, hvori*

kapitalinteresserne besiddes(...)".²⁸ Momsen på generalomkostninger relateret til selve besiddelsen af kapitalandele skal hermed fradrages efter samme regler som ved erhvervelsen.

3.3.2.1. Opsummering

SKAT har i ganske klare vendinger tolket holdingselskabernes momsfradrag i overensstemmelse med Larentia og Minerva. Styresignalet åbner for, at holdingselskaberne kan opnå fuld momsfradrag for omkostningerne forbundet med erhvervelsen af kapitalandelene. Styresignalet går dog samtidig videre end Domstolen og fastslår decideret, at fradagsreglerne er de samme for omkostninger forbundet med erhvervelse af kapitalandele og løbende generalomkostninger – omkostninger forbundet med besiddelsen af kapitalandele. Momsfradraget er opnåeligt, hvis holdingselskaberne griber ind i datterselskaberne mod vederlag – foretager momspligtige transaktioner.

3.4. Indgriben

Afhandlingen anfører i ovenstående afsnit gentagende gange, at et holdingselskab skal levere momspligtige ydelser til sine datterselskaber, hvis selskabet skal indrømmes fradrag for momsen. Leveringen af ydelserne mod vederlag definerede EU-domstolen blandt andet i Larentia og Minerva præmis 21 som indgriben i datterselskabet mod vederlag. Denne indgriben er dermed selskabernes økonomisk virksomhed, som muliggør momsfradraget, hvorfor begrebet er relevant i sammenhængen. Dette afsnit behandler indgriben-begrebet.

Først gennemgås tidligere EU-praksis, hvor Domstolen decideret behandler begrebet, hvorefter afhandlingen forsøger, at definere hvornår holdingselskaber kan anses for, at gribe tilstrækkeligt ind i sine datterselskaber til at opnå momsfradraget.

3.4.1. Polysar (C-60/90)

Polysar Holding Ltd (Polysar) ejede andele i en række selskaber, hvortil holdingselskabet ikke leverede nogen tjenesteydelser. Polysar modtog årligt udbytte fra de forskellige datterselskaber – ikke som vederlag, men som almindelig aktionær. Holdingselskabet drev ikke anden erhvervsmæssig virksomhed.

EU-domstolen behandlede hermed, om det rene holdingselskab kunne anses for at udøve økonomisk virksomhed, og dermed være berettiget til momsfradrag for udgifter forbundet med holdingaktiviteten. Domstolen vurderede i præmis 13, at den blotte besiddelse af kapitalandele ikke

---

²⁸ Kilde: Larentia og Minerva, præmis 20.

udgjorde en udnyttelse af goder med henblik på at opnå varige indtægter. Hermed kategoriserede EU-domstolen selve erhvervelsen og besiddelsen af kapitalandele som ikke-økonomisk virksomhed. Domstolen fremførte dog, at undtagelsen herpå var, hvis et holdingselskab direkte eller indirekte greb ind i administrationen af et datterselskab, jf. præmis 14. Denne indgriben må ikke følge af rettigheder, holdingselskabet har i sin egenskab af aktionær, jf. præmis 14. Hermed var Polysar – som ikke greb ind i sine datterselskaber mod vederlag – ikke omfattet af momsens anvendelsesområde og havde derfor ikke fradragsret.

3.4.2. Floridienne og Berginvest (C-142/99)

Floridienne var et holdingselskab, som stod i spidsen for en koncern af selskaber, hvoraf Berginvest var et mellemholdingselskab, som kontrollerede en af underkoncernerne. Floridienne og Berginvest leverede begge momspligtige tjenesteydelser til deres datterselskab. Selskaberne leverede samtidig lån til datterselskaberne. Holdingselskabernes praksis var at fradrage samtlige indgående momsbeløb – heriblandt moms for lån og udbytter. Denne praksis anfægtede de belgiske skattemyndigheder, fordi en del af de modtagne goder og tjenesteydelser blev anvendt til at oppebære udgifter og renter, hvilket ifølge myndighederne var momsfritaget. Myndighederne mente, at renterne af de ydede lån svarede til en specifik erhvervsmæssig virksomhed af finansiel karakter, som dermed skulle medregnes i nævneren i brøken for den almindelige pro rata-sats for fradrag. Hvad angik udbyttet, argumenterede de belgiske myndigheder, at den del som relaterede sig til datterselskaber, hvori holdingselskaberne greb ind i, skulle medtages i brøkens nævner. Floridienne og Berginvest ankede dommen, hvorefter den til sidst blev forelagt for EU-domstolen.

Domstolen fastslog først, at holdingselskaber ikke berettiges momsfradrag blot ved at besidde eller erhverve kapitalandele, jf. præmis 17. Selskaberne skal gribe ind i datterselskabernes administration mod vederlag for at blive indrømmet fradrag for momsen relateret til de erhvervede tjenesteydelser, jf. præmis 18 og 19. Denne indgriben må ikke været en følge af de rettigheder, holdingselskabet besidder som aktionær, jf. præmis 18. Herefter konkluderede Domstolen, at udbytte ikke kan defineres som værende en modydelse for leveringen af tjenesteydelserne. Hermed falder udbytte uden for momssystemets anvendelsesområde og er dermed fradragsordningen uvedkommende, jf. præmis 21. Renterne definerede EU-domstolen som værende et vederlag mod at stille kapital til rådighed for en tredjemand. Hermed udelukkes renterne ikke fra momssystemets anvendelsesområde.

3.4.3. Tilstrækkelig indgriben?

Begrebet har siden Polysar været essentielt ved behandlingen af holdingselskabers fradragsret for udgifter relateret til erhvervelse og besiddelse af kapitalandele.

EU-domstolen anførte i Polysar præmis 13, at besiddelsen af kapitalandele i andre virksomheder ikke er: *"(...) udnyttelse af et gode med henblik på at opnåelse af varige indtægter, idet et eventuelt udbytte, som kapitalandelen afkaster, kun er en følge af ejendomsretten til godet"*. Den blotte besiddelse af kapitalandele medfører ikke nogen momspligtig transaktion, hvorfor holdingselskaber ikke kan fradrage momsen på udgifter relateret hertil. Undtagelsen hertil er hvis: *"(...) holdingselskabet samtidig med besiddelsen (...) direkte eller indirekte griber ind i administrationen af de selskaber, hvori kapitalinteresserne besiddes, bortset fra, hvad der følger af de rettigheder, indehaveren af kapitalinteresserne har i sin egenskab af aktionær eller selskabsdeltager"*.²⁹ Domstolen uddybede ikke begrebet yderligere i dommen, hvorfor udgangspunkt var, holdingselskaber opfylder indgriben-kriteriet, hvis disse griber ind i datterselskaber mod vederlag. Denne indgriben skal desuden ikke følge af holdingselskabets aktionærrettigheder. Den grundlæggende forudsætning for, at holdingselskaber kan indrømmes momsfradrag for udgifter, er derfor, at selskaberne erhverver og besidder kapitalandelene med henblik på at gribe ind i dem. EU-domstolen uddybede begrebet i Floridienne og Berginvest præmis 19. Det fremgår af præmissen, at indgriben skal indebære: *"(...) iværksættelse af transaktioner, der er pålagt moms(...)"*.³⁰ Dette kan eventuelt være leveringen af administrative tjenesteydelser til datterselskabet, jf. præmis 19.

Denne generelle tolkning af begrebet blev ikke ændret ved Larentia og Minerva, hvor Domstolen blot anerkendte tidligere praksis omhandlende indgriben i datterselskaberne, jf. Larentia og Minerva præmis 21. Udgangspunktet er hermed stadig, at hvis holdingselskabets indgriben medfører iværksættelsen af transaktioner, som er undergivet moms i henhold til sjette direktivs artikel 2, opfylder selskabet indgriben-kriteriet. Samtidig må indgriben ikke være i forlængelse af selskabets almindelige aktionærrettigheder. Dette faktum – at indgriben ikke må være i forlængelse af almindelige aktionærrettigheder – medfører tvivl om, hvilken ejerandel holdingselskaberne skal besidde. EU-domstolen behandler ikke problematikken forbundet hermed i sine domme, men Domstolens anvendelse af begrebet *"datterselskaber"* i eksempelvis Larentia og Minerva synes, at illustrere, at holdingselskabet skal have bestemmende indflydelse i selskabet – holdingselskabet skal

---

²⁹ Kilde: Polysar, præmis 14.

³⁰ Kilde: Floridienne og Berginvest, præmis 19.

være majoritetsejer. Fra EU-retspraksis, såsom Larentia og Minerva præmis 21, kan udledes en række eksempler på, hvad Domstolen eksplicit har anerkendt som indgriben. Disse eksempler er levering af administrative, kommercielle og tekniske tjenesteydelsers til datterselskaberne. Domstolen har aldrig opstillet konkrete generaliserbare kriterier for, hvornår en levering af tjenesteydelser kan anses for indgriben. Hvorvidt det er tilstrækkeligt blot, at levere for eksempel rengøringsydelser mod vederlag er dermed åben for fortolkning.

SKAT tolker ligeledes på problemstillingen vedrørende indgriben i styresignalet. Modsat EU-domstolen opstiller SKAT en række eksempler, som efter SKAT's opfattelse ikke kan være indgriben. SKAT anser således ikke et holdingselskabs levering af rengøringsydelser eller udlejning af maskiner og fast ejendom for indgriben i datterselskabers administration.³¹ Disse ydelser kan dermed ikke indrømmes fuld fradrag, men må formodes stadig, at være berettiget til delvist fradrag efter ML § 38, stk. 2. SKAT vurderes med eksemplerne, at have opstillet en nedre grænse for, hvornår indgriben kan medføre fuld momsfradragsret. Defineres tjenesteydelserne som værende helt elementære – såsom rengøring – anerkender SKAT ikke, at holdingselskaber kan indrømmes fradrag for momsen forbundet hermed. SKAT vurderedes dermed afvisende over for den meget åbne tolkning af begrebet, som EU-domstolen synes at anvende.

Hvorvidt SKAT's udvidede tolkning af indgriben-begrebet kan anses for at være i overensstemmelse med EU-domstolens opfattelse af begrebet, kan diskuteres. EU-domstolen har som tidligere skrevet hidtil udelukkende behandlet begrebet generelt og har aldrig taget stilling til eller opstillet nogen konkret grænse. Netop denne manglende konkretisering medfører, at det er svært, at vurdere hvorvidt SKAT's udvidede begrænsning strider imod EU-praksis. Umiddelbart virker begrænsningen til at være EU-stridig, idet EU-domstolen netop ikke har begrænset begrebet i sine afsagte domme. Hermed vil SKAT's begrænsning automatisk stride imod EU-praksis.

Uanset om SKAT's eksempler senere anerkendes eller forkastes af EU må fortolkningen af indgriben-begrebet stadig anses for meget åbent. Umiddelbart vurderer afhandlingen det logisk, at indrømme holdingselskaber momsfradragsret, hvis indgriben foretages af selskabet i sin egenskab af majoritetsejer og medfører momspligtige transaktioner mod vederlag, som er de eneste kriterier EU-domstolen opstiller i sin praksis. Dette uanset størrelsen af transaktionerne samt indvirkningen disse må have på de enkelte datterselskaber. Defineres leveringen af tjenesteydelser mod vederlag til et

---

³¹ Kilde: SKM.2015.711.SKAT, side 5.

datterselskab som værende en momspligtig transaktion, og besidder holdingselskabet en majoritet i datterselskabet, opfylder selskabet dermed indgriben-kriteriet.

3.4.4. Hensigt at gribe ind

SKAT anfører i SKM.2015.711.SKAT, at et holdingselskab kan indrømmes momsfradrag, hvis blot det er selskabets hensigt at gribe ind i datterselskabet. Holdingselskabet kan dermed indrømmes fradrag før selve indgriben i datterselskabet finder sted. Denne retsstilling synes inspireret af EU-dommene Rompelman (C-268/83) og Inzo (C-110/94). EU-domstolen behandlede i begge domme, hvorvidt virksomheder kunne opnå fradrag i opstartsfasen af respektive virksomheder. Domstolen fastslog, at virksomhederne havde fradragsret, hvis de kunne godtgøre, at det var deres hensigt, at udøve fremtidig økonomisk virksomhed. I begge sager havde virksomhederne afholdt forberedende udgifter med henblik på at udøve fremtidig økonomisk virksomhed, hvorfor virksomhederne blev indrømmet fradraget.

Ovenstående medfører visse problemer i forbindelse med et holdingselskabs erhvervelse og besiddelse af kapitalandele. Beviskravet kan et holdingselskab have svært ved at løfte grundet en formentlig manglende kausal sammenhæng mellem omkostningerne forbundet med erhvervelsen af kapitalandelene og en fremtidig indgriben i datterselskabet mod vederlag. Vurderes holdingselskabet ikke, at løfte bevisbyrden kan selskabet ikke indrømmes fuld fradragsret efter ML § 37. Størrelsen af det delvise fradrag, som selskabet i så fald vil være berettiget til efter ML § 38, vil ligeledes afhænge af, hvordan selskabet løfter bevisbyrden.

3.4.5. Opsummering

Usikkerheden omkring indgriben-begrebet bevares efter Larentia og Minerva idet EU-domstolen ikke behandler begrebet yderligere i dommen. Medfører holdingselskabets indgriben i datterselskabet dermed momspligtige transaktioner mod vederlag og foretages indgriben af selskabet i sin egenskab af majoritetsejer opfyldes indgriben-kriteriet. SKAT's udvidede fortolkning af begrebet vurderes, at stride imod EU-domstolens tolkning af begrebet, idet Domstolen i sin praksis tolker begrebet generelt.

3.5. Delkonklusion

Holdingselskabers ret til momsfradrag for udgifter relateret til besiddelse og erhvervelse af kapitalandele, har siden Polysar været præget af ikke konsistente praksisændringer. Disse ændringer har udgangspunkt i, at EU-domstolen ikke har anvendt samme argumentation i sin praksis. På et

område har praksis dog været konsistent – det er ikke tilstrækkeligt blot at eje kapitalandele, hvis holdingselskabet skal indrømmes fradrag, jf. blandt andet Larentia og Minerva præmis 19.

EU-domstolen ændrede med udstedelsen af Larentia og Minerva momsfradragsretten ved, at indrømme holdingselskaber fuld fradragsret for udgifter forbundet med erhvervelse og besiddelse af datterselskaber efter sjette momsdirektivs art. 17, stk. 2. Fradragsretten skal udelukkende begrænses, hvis holdingselskabet leverer momsfritaget ydelser, hvorefter sjette momsdirektivs art. 17, stk. 5 finder anvendelse. Denne sondring, som artiklen hjemler, skal være objektiv og tage hensyn til sjette momsdirektiv og overlades ligesom i tidligere praksis til de enkelte medlemslande.

Den udvidede fradragsret synes at udspringe fra, at Domstolen modsat tidligere praksis kategoriserer samtlige udgifter afholdt i relation til erhvervelsen og besiddelsen som generalomkostninger. Disse omkostninger anser Domstolen for, at have en direkte umiddelbar tilknytning til holdingselskabernes indgriben i datterselskaberne mod vederlag. Denne indgriben anser Domstolen, modsat tidligere praksis, som værende holdingselskabernes hovedaktivitet.

Denne praksis vurderes SKAT ved offentliggørelsen af SKM.2015.711.SKAT at have anerkendt og tolket korrekt. SKAT anerkender, at holdingselskabernes afholdte momsudgifter som udgangspunkt skal fradrages efter ML § 37. ML § 38, stk. 2 skal udelukkende anvendes, hvis holdingselskabets afholdte udgifter vedrører datterselskaber, hvortil selskabet leverer momspligtige ydelser, og datterselskaber, hvortil selskabet ikke leverer momspligtige ydelser.

Usikkerheden omkring indgriben-begrebet bevares dog. EU-domstolen anerkendte i Larentia og Minerva blot tidligere praksis. Hvornår holdingselskaberne griber tilstrækkeligt ind i datterselskaberne til at opnå det fulde fradrag efter ML § 37 fremstår ikke klart. Udgangspunktet er stadig, at hvis holdingselskabets indgriben medfører iværksættelsen af transaktioner, som er undergivet moms i sjette direktivs forstand, opfylder selskabet indgriben-kravet. Samtidig skal indgriben ligge udover, hvad en almindelig aktionær vil være berettiget. SKAT's opstillede eksempler begrænser adgangen til fradraget, hvilket vurderes strider imod EU-domstolens meget generelle behandling af begrebet.

4. Salg af kapitalandele

Ligesom holdingselskabers momsfradragsret ved erhvervelse og besiddelse af kapitalandele har selskabernes fradrag for udgifter relateret salg af kapitalandele været præget af gentagende praksisændringer og generel usikkerhed. Ligesom erhvervelse og besiddelse af kapitalandele falder

salget enten uden for momssystemets anvendelsesområde eller momsfrtages efter ML § 13, stk. 1, nr. 11, litra e. Momsfradragsretten forbundet med henholdsvis erhvervelse og besiddelse af kapitalandele samt salg af kapitalandele er historisk blevet behandlet adskilt. Med EU-domstolens udstedelse af Larentia og Minerva er det imidlertid relevant, at undersøge hvorvidt Domstolens argumenter og konklusion ligeledes kan finde anvendelse på salg af kapitalandele.

Afsnittet gennemgår først relevant EU-praksis, som efterfølgende analyseres. Afhandlingen behandler herefter dansk praksis på området som analyseres og sammenlignes med praksis fra EU.

Domspraksis er udvalgt idet den omhandler holdingselskabernes momsfradragsret for omkostninger afholdt i forbindelse med salg af kapitalandele. I forlængelse af gennemgangen og analysen undersøges, hvorvidt Larentia og Minerva udvidelse af holdingselskabers fradragsret forbundet med erhvervelse og besiddelse af kapitalandele ligeledes kan finde anvendelse på salg af kapitalandele.

4.1. EU-praksis

EU-domstolen har de sidste 20 år behandlet holdingselskabernes fradragsret for momsen af udgifter afholdt i forbindelse med salg af kapitalandele flere gange. Afhandlingen har udvalgt fire domme, som gennemgås herunder, hvori Domstolen har afsagt forskellige konklusioner.

4.1.1. BLP (C-4/94)

Holdingselskabet BLP Group plc (BLP herefter) var et selskab, som forvaltede kapitalandele i en række selskaber. BLP leverede en række tjenesteydelser til disse selskaber – BLP greb ind i selskaberne. 1991 solgte BLP 95 % af selskabets aktier i sit ene datterselskab. Indtægterne for salget anvendte BLP til at reducere sin gæld. I forbindelse med salget afholdte holdingselskabet tre fakturer for tjenesteyder – heriblandt juridisk og revision. BLP anmodede om fradrag for momsen på udgifterne til ydelserne. De britiske skattemyndigheder afviste anmodningen med den begrundelse, at salget udgjorde en momsfrtagen transaktion. BLP ankede dommen til High Court og Justice, som udsatte sagen og forelagde den for EU-domstolen. High Court ønskede blandt andet svar på, hvilket momsfradrag BLP skulle indrømmes for de afholdte tjenesteydelserne

BLP anerkendte, at selve salget af kapitalandelene var momsfrtaget efter momsreglerne, jf. præmis 16 i generaladvokatens forslag til BLP. Holdingselskabet argumenterede dog for, at der af hensyn til momsens neutralitet, skulle tages udgangspunkt i leveringens videregående formål; dækningen af BLP's gæld, jf. præmis 16 i generaladvokatens forslag til afgørelsen. Salget af kapitalandelene skulle dermed karakteriseres som en biaktivitet, hvilket var: *"(...) en del af BLP's overordnede strategi i*

forbindelse med udøvelsen af selskabets hovedaktivitet og udførelsen af selskabets afgiftspligtige leveringer af goder eller tjenesteydelser”.³² BLP argumenterede at hensigten med den fritagne transaktion var gennemførelsen af en afgiftspligtig transaktion, hvorfor selskabet var berettiget til et delvist- eller fuldt momsfradrag, jf. præmis 16 i generaladvokatens forslag.

EU-domstolen afviste BLP's argumentation i præmis 17, og konkluderede i præmis 28: *“(…) at når en afgiftspligtig person leverer tjenesteydelser til en anden afgiftspligtig person, der benytter disse til en fritagne transaktion, har sidstnævnte ikke fradragsret for indgående moms, heller ikke når den fritagne transaktions endelige formål er gennemførelsen af en afgiftspligtig transaktion(…)”*. Hermed afviste Domstolen fradragsretten idet transaktionen var momsfristaget. Domstolen udtalte desuden, at hvis BLP fik medhold i sin argumentation, ville myndighederne i lignende tilfælde, hvor udgifterne ikke objektivt vil være tilknyttet en afgiftspligtig transaktion, være nødsaget til at undersøge den afgiftspligtige persons hensigt, jf. præmis 28. Domstolen udtalte i præmis 24, at dette ville stride mod momssystemets formål. EU-domstolen gav således de engelske skattemyndigheder medhold og nægtede BLP fradragsretten.

4.1.2. Wellcome Trust Ltd. (C-155/94)

Wellcome Trust Ltd.'s (blot Wellcome Trust herefter) var holdingselskab og besad kapitalandele i en række datterselskaber. Wellcome Trust var erhvervsdrivende med salg af aktier. I forbindelse med salget af sine aktier i et datterselskab, afholdte Wellcome Trust en række udgifter til jurister, skatterådgivere og marketingeksperter. EU-domstolen behandlede dermed om salget af aktierne var økonomisk virksomhed i momsregi, som kunne medføre momsfradrag for udgifterne relateret til de erhvervede tjenesteydelser.

Efter Domstolens opfattelse forvaltede Wellcome Trust blot den formue, som selskabet besad. Salget af kapitalandelene foretog holdingselskabet med henblik på at: *“(…) maksimere(…)”* selskabets *“(…)kapitaludbytte og –afkast(…)”*.³³ Domstolen sammenlignede i præmis 32 og 33 salget med en situation, hvor et selskab blot udøvede sin almindelige ejendomsret, hvilket ikke selvstændigt anses for at være økonomisk virksomhed. Når dette ikke selvstændigt betragtes som økonomisk virksomhed, vil det samme være gældende for virksomheder, hvis formål er at afhænde kapitalinteresser, jf. præmis 33. EU-domstolen sidestillede dermed salget med privatpersoners

---

³² Kilde: BLP, generaladvokatens forslag til afgørelse, præmis 16.

³³ Kilde: Wellcome trust, præmis 34.

forvaltning af egen formue, hvilket medførte at salget faldt uden for momsreglernes anvendelse. Wellcome Trust drev dermed ikke økonomisk virksomhed i momsregi, hvorfor omkostningerne blev henregnet direkte til salget.

4.1.3. Kretztechnik (C-465/03)

Kretztechnik AG (herefter Kretztechnik) var et aktieselskab, som i forbindelse med en kapitalforhøjelse i 2000 lod sig børsnotere for at skaffe den fornødne kapital. Aktieselskabet blev ikke indrømmet momsfradrag for udgifter afholdt til blandt andet annoncering, juridisk- og revisionsassistance i forbindelse med børsnotering, hvilket selskabet anfægtede. De Østrigske skattemyndigheder udsatte sagen og forelagde den for EU-domstolen. De Østrigske myndigheder søgte svar på følgende præjudicielle spørgsmål:

”1) Leverer et aktieselskab, der overgår til børsnotering og i den forbindelse udsteder aktier til nye aktionærer mod betaling af en emissionspris, derved en tjenesteydelse mod vederlag som omhandlet i artikel 2, nr. 1, i [...] sjette direktiv [...]?

2) Såfremt spørgsmål 1 besvares bekræftende: Skal artikel 2, nr. 1, og artikel 17 i sjette direktiv [...] fortolkes således, at tjenesteydelser, der leveres i forbindelse med en overgang til børsnotering, fuldt ud henregnes til en afgiftsfritaget transaktion og derfor ikke berettiger til fradrag for indgående moms?

*3) Såfremt spørgsmål 1 besvares benægtende: Er der i henhold til artikel 17, stk. 1 og 2, i sjette direktiv, ret til fradrag for indgående moms, fordi de andre ydelser (annoncering, advokatudgifter, juridisk og teknisk rådgivning), der skal begrunde fradraget for indgående moms, anvendes i forbindelse med virksomhedens afgiftspligtige transaktioner”.*³⁴

EU-domstolen tog i sin besvarelse af første spørgsmål udgangspunkt i generaladvokatens forslag til besvarelsen af problemstillingen. Generaladvokaten anførte i præmis 59 og 60, at et selskab som udsteder nye aktier, forøger sin selskabskapital, mens nye aktionærer gives råderet over en del af den forhøjede kapital. Det udstedende selskab har dermed til hensigt at forhøje sin kapital – ikke levere

---

³⁴ Kilde: Kretztechnik, præmis 15.

en tjenesteydelse, jf. præmis 26. Aktionærernes betaling udgør ikke et vederlag men en investering, jf. præmis 26. EU-domstolen besvarer dermed det første spørgsmål negativt; en aktieudstedelse er ikke en levering af goder eller tjenesteydelser omfattet af sjette direktiv, jf. præmis 27 og 28. Andet spørgsmål besvares herfor også negativt, jf. præmis 29.

I besvarelsen af tredje spørgsmål udtalte EU-domstolen i præmis 36, at omkostningerne afholdt af holdingselskabet i forbindelse med aktieudvidelsen indgik i selskabets generalomkostninger. Domstolen udtalte i præmis 36, at de afholdte udgifter var omkostningselementer i produktprisen. Tjenesteydelserne havde dermed en: *"(...) direkte og umiddelbar forbindelse med hele den afgiftspligtige persons økonomisk virksomhed(...)"*.³⁵ EU-domstolen henviste dermed omkostningerne til holdingselskabets samlede økonomiske virksomhed.

Hvorvidt Kretztechnik havde delvis- eller fuld momsfradragsret for omkostningerne forbundet med de erhvervede tjenesteydelser, behandlede Domstolen i præmis 37 og 38. EU-domstolen anførte, at hvis samtlige af holdingselskabets transaktioner kunne kategoriseres som værende afgiftspligtige ville hjemlen være art. 17, stk. 1 og 2, jf. præmis 38. Kretztechnik udførte derimod både transaktioner, som var fradragsberettiget, samt transaktioner, der ikke var fradragsberettiget. Hermed kunne selskabet udelukkende indrømmes momsfradragsret for første type transaktioner efter sjette momsdirektivs art. 17, stk. 5, jf. præmis 37.

4.1.4. AB SKF (C-29/08)

Aktieselskabet AB SKF (selskabet benævnes SKF herefter) var holdingselskab i en koncern med datterselskaber i flere lande. SKF greb ind i sine datterselskaber mod vederlag ved at levere forskellige tjenesteydelser – heriblandt ledelse og administration.

SKF var momspligtig af tjenesteydelserne som faktureres datterselskaberne. I forbindelse med en omstrukturering af koncernen – hvor SKF ville sælge samtlige af sine aktier i et datterselskab og 26,5% i et andet – planlagde holdingselskabet at erhverve en række tjenesteydelser såsom juridisk rådgivning. Holdingselskabet anmodede før omstruktureringen det svenske skatteministerie om en forhåndsvurdering af fradragsmulighederne for den indgående moms på tjenesteydelserne. Ministeriet konkluderede, at SKF i begge aktiesalg havde adgang til momsfradrag. Denne beslutning anfægtede det svenske SKAT, hvorfor den svenske domstol – hvortil dommen var blevet anket – valgte at udsætte sagen og forelægge den for EU-domstolen. Den svenske domstol søgte blandt andet

---

³⁵ Kilde: Kretztechnik, præmis 36.

svar på om holdingselskabet skulle indrømmes momsfradrag for generalomkostninger, som kunne henføres direkte til afståelsen af andelene, jf. præmis 25.

EU-domstolen fremførte i præmis 31 og 32, at SKF greb ind i administrationen af datterselskaberne og leverede forskellige tjenesteydelser mod vederlag. Denne indgriben foretog SKF i sin egenskab af moderselskab i koncernen. Selskabet var dermed momspligtig og fradragsberettiget for levering af ydelserne til selskaberne, jf. præmis 32. Herefter konkluderede Domstolen, at holdingselskabets salg af datterselskabskapitalandelene udgjorde en momsfritaget transaktion efter blandt andet sjette direktivs art. 13, punkt B, litra d, nr. 5 – implementeret i ML § 13. Salget, konkluderede Domstolen, gik videre end blot et salg af kapitalandele idet salget udgjorde en indgriben i administrationen af datterselskaberne, jf. præmis 52. Selve kapitalsalget var dermed momsfritaget efter MSD sjette direktivs art. 13, punkt B, litra d, nr. 5, jf. præmis 52.

Herefter konkluderede EU-domstolen i præmis 71, at overdragelsen af kapitalandelene var momsfritaget og dermed ikke fradragsberettiget, hvis der var en direkte og umiddelbar tilknytning mellem de erhvervede tjenesteydelser og selve salget. Domstolen udtalte dog i præmis 73, at hvis de afholdte ydelserne havde en direkte og umiddelbar tilknytning til holdingselskabet, skal selskabet indrømmes momsfradrag for udgifterne relateret hertil. Kan de afholdte udgifter dermed kategoriseres som værende generalomkostninger, kan udgifterne fradrages, jf. præmis 72 og 73. EU-domstolen overlod selve vurderingen, som skal tage hensyn til samtlige omstændigheder, til den foreliggende ret, jf. præmis 73.

4.1.5. Opsummering

Fra ovenstående EU-praksis kan udledes, at Domstolen ikke tillader momsfradrag, hvis omkostningerne anses for at kunne henregnes til selve salget af kapitalandele, som er momsfritaget efter ML § 13, stk. 1, nr. 11, litra e. Kan omkostningerne relateret til salget defineres som værende omkostningselementer i selskabets økonomisk virksomhed – indgriben i datterselskaberne mod vederlag – åbner EU-domstolen i Kretztechnik og AB SKF imidlertid for, at udgifterne kan fradrages. Defineres udgifterne som værende generalomkostninger kan holdingselskabet opnå momsfradrag. Henregnes omkostningerne direkte til salget kan selskabet ikke indrømmes fradrag idet udgifterne sammenkobles med selve salget, som er momsfritaget efter ML § 13, stk. 1, nr. 11, litra e. Sondringen, som skal tage udgangspunkt i relevante omstændigheder, overlader Domstolen til medlemslandene, jf. præmis 73 i AB SKF.

4.2. Analyse af EU-praksis

På baggrund af ovenstående gennemgang af EU-praksis er sondringen mellem direkte- og generalomkostninger relevant i forbindelse med holdingselskabernes momsfradragsret. Spørgsmålet er herefter, hvilke kriterier et holdingselskab skal opfylde for at blive indrømmet momsfradragsretten samt hvilken fradragsstørrelse selskabet kan være berettiget.

4.2.1. Generalomkostninger ctr. Direkte omkostninger

Defineres holdingselskabets afholdte udgifter som værende generalomkostninger kan selskabet indrømmes fradrag for momsen forbundet hermed. Omkostningerne skal kunne henregnes selskabets økonomiske virksomhed – leveringen af momspligtige ydelser til datterselskaberne mod vederlag.

ML § 13, stk. 1, nr. 11, litra e hjemler at selve salget af kapitalandele momsfritages. Hermed vil direkte omkostninger, som udelukkende knyttes til salget af kapitalandelene, ligeledes skulle momsfritages efter ML § 13, stk. 1, nr. 11, litra e. Direkte omkostninger relateret til tjenesteydelserne erhvervet i forbindelse med salg af kapitalandele kan dermed ikke fradrages. Dette må anses for at være i overensstemmelse med BLP-dommen, hvorfra det kan udledes, at salget af kapitalandelene blev momsfritaget efter ML § 13, stk. 1, nr. 11, litra e. Ydelserne BLP havde erhvervet i forbindelse med det momsfritaget salg – juridisk- og revisionsassistance – blev af Domstolen anset for direkte forbundet til salget, hvorfor disse ikke kunne fradrages. EU-domstolen anså udgifterne for, at have en klar forbindelse til selve salget. I Wellcome Trust-sagen nægtede EU-domstolen ligeledes holdingselskabet momsfradrag. I sagen fandt Domstolen, at holdingselskabet overhovedet ikke udøvede økonomisk virksomhed ved salget – Domstolen sidestillede salget med en privat persons forvaltning af egen formue. Omkostningerne sammenkobles med selve salget, som var uden for momssystemets anvendelsesområde, hvorfor momsen af udgifterne ikke kan fradrages. Fælles for BLP og Wellcome Trust var derfor, at Domstolen henregnede omkostningerne til selve salget, hvorfor udgifterne samtidig momsfritages.

Hvis et holdingselskabs skal indrømmes momsfradrag for omkostninger relateret til tjenesteydelserne, følger det dermed af ovenstående praksis og MSD, at omkostningerne skal kategoriseres som værende generalomkostninger – udgifter som relaterer sig til holdingselskabets momspligtige økonomiske virksomhed. Hvordan denne kategorisering skal foretages, kan diskuteres. Det følger af Wellcome Trust og BLP-dommene, at hvis de erhvervede tjenesteydelser henregnes en momsfritaget transaktion – såsom et salg af kapitalandele – kan momsen på omkostningerne

forbundet hermed ikke fradrages. EU-domstolen vurderer i Kretztechnik præmis 36, at en aktieudstedelse ikke er omfattet af sjette momsdirektivs anvendelsesområde – der sker ingen levering mod vederlag. Af præmis 37 kan imidlertid udledes, at omkostningerne forbundet med udstedelsen og kapitalforhøjelsen skal kategoriseres som værende generalomkostninger, som principielt kan fradrages fuldt. Denne fuldstændige fradragsret afhænger dog, af at de afholdte omkostninger afholdes i forbindelse med momspligtige transaktioner og relaterer sig til holdingselskabets økonomiske virksomhed. Dette er i overensstemmelse med, at Domstolen anså kapitalforhøjelsen for at være en del af Kretztechnik almindelige økonomiske virksomhed, jf. Kretztechnik præmis 36. EU-domstolen henviser i præmissen direkte til CIBO præmis 33, hvorudfra Domstolen konkluderer, at de afholdte tjenesteydelser har en direkte og umiddelbar forbindelse med hele den afgiftspligtige persons økonomiske virksomhed. Argumentationen i CIBO og Kretztechnik er dermed den samme; har udgifterne en umiddelbar og direkte tilknytning til det afgiftspligtige holdingselskabs økonomiske virksomhed – indgriben mod vederlag – kan selskabet opnå fradrag for momsomkostningerne.

Hvorvidt argumentationen fra Kretztechnik, som omhandler udgifter relateret til aktieudstedelse og kapitalforhøjelse, kan overføres til et regulært salg af kapitalandele, behandler EU-domstolen i AB SKF. Domstolen udtaler i AB SKF præmis 73, at: *”det følger af det ovenfor anførte, at tredje spørgsmål skal besvares med, at der i medfør af sjette direktivs artikel 17, stk. 1 og 2 (...) er ret til fradrag for indgående moms erlagt af ydelser leveret til brug for en overdragelse af aktier, hvis der er en direkte og umiddelbar tilknytning mellem de udgifter, der er forbundet med den indgående ydelse, og hele den afgiftspligtiges økonomisk virksomhed (...)*”. Af citatet kan udledes, at Domstolen klart åbner for, at holdingselskaber kan fradrage udgifter relateret til salg af kapitalandele, selvom selve salget er momsfristaget. Fra præmis 73 kan desuden udledes, at omkostningerne skal have en direkte og umiddelbar tilknytning til holdingselskabets samlede økonomiske virksomhed, hvis udgifterne skal kunne fradrages. Hvorvidt AB SKF opfylder disse kriterier tager EU-domstolen ikke stilling til i dommen. Det følger af præmis 73, at det tilkommer: *”(...) den forelæggende ret under hensynstagen til alle de omstændigheder, hvorunder de pågældende transaktioner gennemføres i hovedsagen, at afgøre om de afholdte udgifter kan medregnes i prisen på de solgte aktier eller om de udelukkende er en del af omkostningselementerne i prisen for de transaktioner, der indgår i den afgiftspligtiges økonomiske virksomhed(...)*”. Det fremgår af præmis 73, at sontringen de nationale domstole skal foretage, skal tage hensyn til relevante omstændigheder. Samtidig fremfører Domstolen, at hvis omkostningerne anses for medregnet i selve prisen på kapitalandelene, så har de en direkte kausal forbindelse hertil og kan dermed ikke fradrages.

Hvorvidt Domstolens konklusion og uddelegering af kategoriseringen til medlemslandene i præmis 73 skal forstås således, at omkostningerne blot ikke må være indregnet i prisen på kapitalandelene eller, om udgifterne skal have direkte kausal tilknytning til salget, er dermed et tolkning spørgsmål. Baseres vurderingen på om udgifterne er indregnet i prisen, vil dette være upraktisk idet prisen på aktierne ofte afhænger af markedsefterspørgslen og ikke de erhvervede udgifter relateret til salget. Sondringen mellem om udgifterne har en kausal tilknytning til selve salget synes umiddelbart mere rationel. Anvendes den kausale tilknytning som vurderingskriterie, synes det dog umuligt for holdingselskaberne at bevise, at udgifterne skal kategoriseres som værende generalomkostninger relateret til holdingselskabets økonomiske virksomhed. En blanding af ovenstående synes dermed, at være mere anvendelig ved vurderingen, hvilket også er i overensstemmelse med det faktum, at Domstolen i AB SKF præmis 73 fremfører, at samtlige faktiske omstændigheder skal medtages i vurderingen. Men selve vurderingen – samt hvilken værdi de enkelte omstændigheder skal tillægges – overlader EU-domstolen til de enkelte medlemslande, jf. præmis 73 i AB SKF.

4.2.2. Fuld- eller delvis fradragsret

Et holdingselskab skal indrømmes momsfradrag, hvis de afholdte udgifter i forbindelse med salget af kapitalandele henregnes til selskabets økonomiske virksomhed – hvis udgifterne defineres som værende generalomkostninger. Henregnes udgifterne til selve salget af andelene – som enten er moms fritaget efter ML § 13, stk. 1, nr. 11, litra e eller uden for momsens anvendelsesområde – kan holdingselskaberne ikke opnå fradragsret for momsen.

Det følger af Kretztechnik præmis 37, at holdingselskaber kan opnå fuld momsfradragsret for omkostningerne relateret til udstedelsen af kapitalandel efter sjette direktivs art. 17, stk. 1 og 2, hvis samtlige udgifter relaterer sig til momspligtige transaktioner. Af samme præmis fremgår, at hvis holdingselskabet udfører både momspligtige- og momsfrie transaktioner, kan selskabet udelukkende fradrage udgifterne relateret til første type transaktioner efter art. 17, stk. 5. Fra Kretztechnik udledes derfor, at holdingselskaber i realiteten kan fradrage momsen på omkostningerne fuldt ud, hvis selskabets udgifter udelukkende kan defineres som værende generalomkostninger relateret til selskabets økonomiske virksomhed – indgriben i datterselskabet mod vederlag.

Med AB SKF-sagen konkluderede EU-domstolen, at ovenstående også finder anvendelse på et regulært salg af kapitalandele. EU-domstolen argumentation i AB SKF adskiller sig dog fra Kretztechnik. Domstolen konkluderede i Kretztechnik, at art. 17, stk. 5 skal anvendes, hvis

holdingselskabets omkostninger relaterer sig til både momspligtige- og momsfrie transaktioner. Kan udgifterne udelukkende henregnes til første type transaktioner finder art. 17, stk. 2 anvendelse, hvorefter omkostningerne principielt kan fradrages fuldt ud, jf. præmis 37 og 38. Fra AB SKF præmis 73 fremgår, at holdingselskaber kan fradrage momsen forbundet med tjenesteydelserne, hvis de hertil hørende udgifter kan defineres som generalomkostninger. Domstolen sonderer i AB SKF udelukkende mellem om udgifterne kan kategoriseres som værende direkte- eller generalomkostninger. Hvis udgifterne kan henregnes direkte til salget – og dermed kategoriseres som værende direkte omkostninger – kan holdingselskabet ikke opnå fradraget. EU-domstolen udelukker dermed ikke, at et holdingselskab principielt kan indrømmes fuld fradragsret for momsen relateret til omkostningerne, hvis samtlige udgifter kan kategoriseres som værende generalomkostninger – udgifter som har en direkte og umiddelbar tilknytning til selskabets økonomiske virksomhed.

4.2.3. Opsummering

Hvis et holdingselskab skal indrømmes fradrag for momsen forbundet med omkostninger relateret til salg af kapitalandele, skal udgifterne kunne henregnes til selve selskabets samlede økonomiske virksomhed – indgriben i datterselskaber mod vederlag. Har omkostningerne en direkte og umiddelbar tilknytning til selve salget, som momsfritages, kan momsen på udgifterne ikke fradrages. Ovenstående EU-praksis virker desuden ikke afvisende overfor, at holdingselskabernes momsomkostninger kan fradrages fuldt ud efter sjette direktivs art. 17, stk. 1 og 2. Kategoriseres de afholdte udgifter dog som værende både direkte- og generalomkostninger har holdingselskaberne dog udelukkende fradragsret for momsen på anden type omkostninger efter art. 17, stk. 5. Selve sondringen – som skal være objektiv og tage hensyn til samtlige relevante omstændigheder – overlader Domstolen til de enkelte medlemslande.

4.3. Dansk praksis

EU-domstolen overlader i AB SKF opstillingen af beregningsmodellen, hvorefter holdingselskabernes momsfradragsret for omkostningerne til de enkelte medlemslande, skal vurderes. SKAT og Landsskatteretten har derfor behandlet fradragsretten relateret til udgifterne flere gange siden AB SKF. Den danske praksis er udvalgt idet den er afsagt efter AB SKF, hvorfor dommene belyser momsfradraget holdingselskaberne indrømmes optil Larentia og Minerva.

4.3.1. SKM.2011.550.LSR

H1 A/S var moderselskab i en koncern med flere datterselskaber. Moderselskabet havde udover selve holdingaktiviteten leveret managements ydelser til datterselskaberne. Momsen relateret til udgifterne til juridisk assistance afviste SKAT, at H1 kunne fradrage, hvilket holdingselskabet ankede. Landsskatteretten behandlede derfor, hvorvidt H1 A/S skulle indrømmes fradrag for moms relateret til selskabets erhvervet juridiske assistance i forbindelse med moderselskabets salg af aktier i sit ene datterselskab.

Landsskatteretten konkluderede først at moderselskabets salg af aktier var momsfritaget efter ML § 13, stk. 1, nr. 11, litra e. Retten behandlede herefter, hvorvidt holdingselskabets afholdte udgifter var fradragsberettiget. Skatteretten vurderede, at de omtalte udgifter havde en direkte og umiddelbar tilknytning til selve aktiesalget, hvorfor omkostningerne ikke kunne kategoriseres som værende generalomkostninger. Retten fremførte, at udgifterne ikke kunne anses for at være medregnet i prisen for selskabets leverede momspligtige administrationsydelser. Argumentationen herfor var, at holdingselskabet kun havde to ansatte, som udelukkende leverede administrationsydelser til datterselskaberne. Leveringen af ydelserne medførte en beskeden omsætning sammenlignet med salget af aktierne og de tilhørende omkostninger. Landsskatteretten afviste på ovenstående baggrund, at selskabets skulle indrømmes et momsfradrag for omkostningerne forbundet med salget.

4.3.2. SKM.2011.717.SKAT

Efter EU-domstolens AB SKF-dom offentliggjorde SKAT sin fortolkning af om dommen ændrede retsstillingen på fradragsområdet. Styresignalet blev offentliggjort efter SKM.2011.550.LSR, hvori Landsskatteretten ligeledes behandlede problemstillingen vedrørende holdingselskabers momsfradragsret ved salg af kapitalandele.

SKAT vurderede først, at et moderselskabs salg af datterselskabskapitalandele fortsat udgør økonomisk virksomhed, som vil være momsfritaget efter ML § 13. Dette når den foregående erhvervelse og besiddelse af andelene kategoriseres som økonomisk virksomhed. SKAT fandt, at AB SKF konkretiserede, at holdingselskabers fradragsret afgøres på baggrund af de udgående transaktioner, som selskabernes erhvervede tjenesteydelser havde været anvendt til. Findes tjenesteydelserne, at have en direkte og umiddelbar tilknytning til holdingselskabets samlede økonomiske virksomhed kan selskabet indrømmes fradrag for moms.

Henregnes omkostningerne forbundet med ydelserne til holdingselskabets økonomiske virksomhed defineres udgifterne som værende generalomkostninger, hvorefter momsen herpå kan fradrages. Hvis tjenesteydelserne udelukkende kan henregnes salget af kapitalandele og dermed anses som en del af prisen herpå, vil holdingselskabet dog ikke kunne indrømmes momsfradrag. SKAT opstillede en række eksempler på udgifter, som skal anses for knyttet til selve salget af kapitalandelene, og dermed ikke vil være fradragsberettiget. Et eksempel herpå kan være udgifter afholdt til at fremme efterspørgslen ved, at identificere potentielle købere af andelene eller informere potentielle købere om, at andelene er til salg. Afholdes udgifterne dermed for at påvirke salgsprisen i positiv retning vil omkostningerne skulle medregnes i salgsprisen. SKAT anførte samtidig til, at visse af sådanne ydelser vil være momsfrataget, hvorfor spørgsmålet om fradragsretten ikke vil være aktuel ved disse ydelser.³⁶ Ovenstående er dog udelukkende eksempler, hvorfor SKAT konkluderede, at hver enkel transaktion skal vurderes konkret og individuelt.

4.3.3. SKM.2014.857.LSR

Landsskatteretten behandlede, hvorvidt et holdingselskabs udgifter til rådgivning i forbindelse med salg af to datterselskaber kunne fradrages. Det klagende selskab var holdingselskab i koncern med fire datterselskaber. De fem selskaber var desuden fællesregistret. I forbindelse med holdingselskabets salg af samtlige aktier i to af datterselskaberne, afholdte selskabet en række udgifter til blandt andet juridisk assistance. Holdingselskabet mente, at selskabet havde ret til fradrag for moms af de omhandlende udgifter. SKAT afviste fradraget med henvisning til at omkostningerne kunne henføres til selve salget.

Landsskatteretten konkluderede først, at selve aktiesalget momsfratages efter EU-praksis og ML § 13, stk. 1, nr. 11, litra e. Herefter behandlede Skatteretten, hvorvidt momsen på omkostningerne forbundet med salget skal anses for at være fradragsberettiget. Landsskatteretten vurderede, at udgifterne forbundet med tjenesteydelser havde en direkte umiddelbar tilknytning til selve aktiesalget – omkostningerne for ydelserne med skulle dermed medregnes i prisen på aktierne pr. Rettens skøn.

---

³⁶ SKAT henviste direkte til Momsvejledningen 2011-2, afsnit: J.1.1.9 ”Momsbeløb påført faktura i strid med momslovens regler”, som historisk ikke er gældende. Visse af eksemplerne er dog stadig gældende. Blandt andet anførers problematikken i Genius Holding-dommen som værende et eksempel på, hvor fradragsretten ikke bliver aktuel.

Holdingselskabets afholdte udgifter fandt retten dermed ikke kunne defineres som generalomkostninger relateret til selskabets samlede økonomiske virksomhed. Skatteretten opretholdt dermed SKAT's bedømmelse og nægtede selskabet fradrag for omkostningerne.

4.3.4. Opsummering

Både SKAT og Landsskatteretten fastslår i ovenstående praksis, at selve holdingselskabers salg af kapitalandele er momsfrataget efter ML § 13, stk. 1, nr. 11, litra e. SKAT anfører i SKM.2011.717.SKAT, at holdingselskaber ikke kan fradrage momsen på udgifter, som har en direkte og umiddelbar tilknytning til selve salget. Denne retsstillingen fremgår ligeledes af SKM.2011.550.LSR og SKM.2014.857.LSR, hvori Landsskatteretten kategoriserer omkostningerne som værende direkte omkostninger, hvorfor holdingselskaberne ikke indrømmes momsfradrag.

4.4. Analyse af dansk praksis

Landsskatteretten anser i både SKM.2011.550.LSR og SKM.2014.857.LSR et holdingselskabs salg af kapitalandele for momsfrataget efter ML § 13, stk. 1, nr. 11, litra e. Dette er i overensstemmelse med ovenstående EU-praksis såsom AB SKF, hvor EU-domstolen momsfratager selve aktiesalget. Skatteretten henviser i sin besvarelsen af SKM.2014.857.LSR direkte henviser AB SKF.³⁷ SKAT anerkender samme retsstillingen vedrørende selve salget i SKM.2011.717.SKAT. Kan de afholdte tjenesteydelsestransaktioner henregnes selve salget af kapitalandelene momsfratages transaktionerne ligeledes efter ML § 13, stk. 1, nr. 11, litra e.

Argumentationen, hvorefter omkostningerne skal henregnes enten det momsfratagne salg eller den momspligtige indgriben, varierer ikke i de to landsskatteretsafgørelser. Skatteretten anvender en argumentation, hvor den kausale tilknytning klart er vurderingskriteriet, hvorefter fradragsretten vurderes. Dette fremgår blandt andet af SKM.2011.550.LSR, hvori Skatteretten baserer sin konklusion på det faktum, at holdingselskabets omsætning forbundet med leveringen af administrative tjenesteydelser til det solgte selskab, var meget beskeden sammenlignet med selve salget. På denne baggrund konkluderede Skatteretten, at tjenesteydelserne skulle henregnes til salget. Den kausale tilknytning er ligeledes fremtrædende i Landsskatteretten konklusion i SKM.2014.857.LSR, hvori holdingselskabet i forbindelse med salget erhvervede en række juridiske rådgivning.

---

³⁷ Kilde: SKM.2014857.LSR, side 4.

Disse ydelse kategoriserer retten som værende en omkostning, som relaterer sig direkte til salget. Hermed er ydelserne – ligesom selve salget – momsfristaget efter ML § 13, stk. 1, nr. 11, litra e. Konkluderer Retten, at udgifterne har en umiddelbar kausal tilknytning til salget anses omkostningerne automatisk for indregnet i prisen på aktierne. Skatteretten synes dermed ikke at tillægge det værdi, hvorvidt holdingselskaberne reelt har indregnet omkostningerne i selve prisen.

Ifølge SKM.2011.717.SKAT skal samtlige faktiske omstændigheder betragtes ved vurderingen. SKAT fremfører, at en konkret vurderingen er nødvendigt for, at vurdere, hvorvidt udgifterne skal henregnes selve salget af kapitalandelene. Holdingselskaber har ikke fradragsret, hvis: *”(...) der er en direkte og umiddelbar tilknytning mellem de indgående ydelser, der erhverves, og den fritagne udgående overdragelse af aktier”*.³⁸ SKAT tiltræder dermed overordnet EU-domstolens argumentation, hvorefter både den kausale tilknytning og indregningen af omkostningerne i prisen, skal betragtes. Dette står i modsætning til praksis fra Landsskatteretten, hvor Retten, hvis den kausale tilknytning anses for opfyldt, automatisk anser omkostningerne for indregnet i prisen. SKAT uddyber sin tolkning af EU-praksis ved at opstille en række eksempler, hvor den kausale forbindelse mellem omkostningerne og selve salget automatisk anses for opfyldt. Dette er tilfældet: *”(...) når formålet med de afholdte udgifter er at påvirke prisen på aktierne i positiv retning, herunder at fremme efterspørgslen efter aktierne, f.eks. ved at identificere potentielle købere af datterselskabsandelene eller informere potentielle købere om muligheden for at erhverve andelene”*.³⁹ Fra eksemplerne kan udledes, at hvis de afholdte udgifter positivt influerer salgsprisen, skal omkostningerne anses for medregnet i prisen. Ovenstående er dog udelukkende eksempler og hver enkel transaktion skal ifølge SKAT behandles individuelt.

Ovenstående tolkning er overordnet i overensstemmelse med daværende EU-praksis på området. EU-domstolen overlod vurderingen af, om en udgifter skal kategoriseres som værende en direkte- eller generalomkostning til de enkelte medlemslande. Ved vurderingen skal medtages relevante omstændigheder, jf. AB SKF præmis 73. Hvilken værdi de forskellige omstændigheder tillægges overlades til medlemslandene. Hermed kan SKAT og Landsskatteretten tillægge den kausale tilknytning større betydning end indregningskriteriet. SKAT's eksempler synes dog, at illustrere en retsstilling, hvor holdingselskaber i visse situationer ikke kan indrømmes fuldt fradrag for omkostninger, som har en direkte forbindelse til selve salget.

---

³⁸ Kilde: SKM.2011.717.SKAT, side 9.

³⁹ Kilde: SKM.2011.717.SKAT, side 9.

Nægtelsen opretholdes uanset om holdingselskaberne kan påvise, at de afholdte udgifter skal henregnes prisen på selskabets momspligtige transaktioner – navnlig indgriben mod vederlag. EU-domstolen vurderes i AB SKF modsat ikke afvisende overfor, at samtlige omkostninger kan henregnes selskabernes økonomiske virksomhed. Hermed er SKAT og Landsskatterettens vurderingsmodeller ikke i overensstemmelse med praksis fra AB SKF.

4.4.1. Opsummering

SKAT og Landsskatteretten anser automatisk omkostningerne for indregnet i prisen på selve salget, hvis udgifterne anses for, at have en kausal tilknytning til selve salget. Har holdingselskabet en direkte og umiddelbar tilknytning til salget indrømmes selskabet ikke momsfradraget, selvom selskabet kan påvise, at omkostningerne skal medregnes i prisen på virksomhedens øvrige momspligtige transaktioner – indgriben i datterselskaberne mod vederlag. EU-domstolen overlod i AB SKF præmis 73 sondringen til de enkelte retsinstanser i medlemslandene. Sondringen skal tage hensyn til relevante omstændigheder, men hvilken værdi den enkelte omstændighed skal tillægges, uddyber Domstolen ikke. Sondringsmodellen opstillet i ovenstående praksis synes dermed ikke EU-stridig idet Landsskatteretten og SKAT blot skal vurdere samtlige omstændigheder. Den kausale tilknytning kan, som i ovenstående Skatteretspraksis, tillægges afgørende værdi.

Sondringsmodellerne opstillet af SKAT og Skatteretten synes dog ikke at muliggør, at et holdingselskab kan indrømmes fuldt momsfradrag for visse omkostninger relateret til salg af kapitalandele. Derfor vurderes modellen, at stride imod EU-domstolens AB SKF, hvori Domstolen ikke synes afvisende overfor, at holdingselskaberne kan indrømmes fuldt fradrag for momsen af udgifterne.

4.5. Larentia og Minervas rækkevidde

Med afgørelsen i Larentia og Minerva indrømmede EU-domstolen holdingselskaber fradrag for momsen af udgifterne afholdt i forbindelse med erhvervelse og besiddelse af kapitalandele. Denne praksis anerkendte SKAT med SKM.2015.711.SKAT. Af samme styresignal fremgår, at SKAT ikke anser dommen for, at ændre ovenstående praksis vedrørende holdingselskabers køb af kapitalandele.

Udgangspunktet i dansk praksis er dermed, at hvis omkostningerne anses for, at have en kausal tilknytning til selve salget af kapitalandele kan et holdingselskab ikke opnå momsfradraget, jf. blandt andet SKM.2014.857.LSR. Denne tolkning af praksis efter Larentia og Minerva er i teorien blevet

betegnet som en meget asymmetrisk retsstilling.⁴⁰ Asymmetrien skyldes, at et selskab kan fradrage moms på udgifterne forbundet med erhvervelsen af kapitalandele, men ikke fradrage omkostningerne forbundet med et salg af samme kapitalandele.

Overordnet må SKAT's tolkning af retstilstanden anses for at være i overensstemmelse med EU-praksis på området. AB SKF åbnede for momsfradrag, hvis omkostningerne kunne defineres som generalomkostninger, men selve vurderingen blev overladt til medlemslandene. Larentia og Minerva behandlede ikke decideret behandlede salg af kapitalandele. SKAT tolker således ikke overordnet EU-praksis – hverken AB SKF eller Larentia og Minerva – forkert på området.

EU-domstolen indrømmede i Larentia og Minerva imidlertid holdingselskaber muligheden for fuldt momsfradrag for omkostningerne afholdt i forbindelse med erhvervelse af datterselskabskapitalandele. I dommen henregnede Domstolen omkostningerne til holdingselskabernes samlede momspligtige økonomisk virksomhed, som er leveringen af tjenesteydelser til datterselskaberne mod vederlag. EU-domstolen opstillede dermed udgangspunktet, at hvis de erhvervede momspligtige tjenesteydelser har en umiddelbar og direkte tilknytning til erhvervelsen af kapitalandelene, skal holdingselskabet indrømmes fuldt fradrag. Det faktum, at EU-domstolen i Larentia og Minerva definerede holdingselskabernes leveringen af tjenesteydelser, som selskabernes hovedaktivitet medførte muligheden for fuld momsfradragsret. Omkostningerne kunne dermed henregnes til holdingselskabernes økonomiske virksomhed – indgriben mod vederlag – som er momsfradragsberettiget efter sjette direktivs art. 17, stk. 1 og 2.

Ovenstående argumentation synes ligeledes, at skulle anvendes på salg af kapitalandele. Argumentationen anvendt af EU-domstolen i AB SKF er lig argumentationen anvendt af Domstolen i Larentia og Minerva. Det fremgår af AB SKF præmis 73, at hvis de afholdte udgifter har en direkte og umiddelbar tilknytning til holdingselskabets samlede økonomiske virksomhed, skal selskabet indrømmes fuldt momsfradrag. Samme argumentation anvendes af Domstolen i Larentia og Minerva præmis 23. Domstolen kategoriserer i præmissen omkostningerne som værende generalomkostninger, som har en direkte og umiddelbar tilknytning til holdingselskabernes samlede økonomiske virksomhed. Argumentationen, vedrørende kategoriseringen af leveringen af tjenesteydelserne som hovedaktiviteten, må dermed også skulle overføres til salg af kapitalandele.

---

⁴⁰ Jensen, R D, Stensgaard, H, "Momsfradragsret i forbindelse med erhvervelse, besiddelse og salg af aktier – nærmer føljetonen sig sin afslutning?", 2016, side 10.

Ovenstående Landsskatteret praksis – hvor Skatteretten konsekvent afviser fradrag på baggrund af en hård kausal vurdering – synes dermed ikke at kunne opretholdes. Omkostningerne skal som hovedregel henregnes til holdingselskabernes gennemførelse af levering mod vederlag, som er momspligtig økonomisk virksomhed. Omkostningerne relaterer sig dermed hovedsageligt til holdingselskabernes økonomiske virksomhed.

SKAT's tolkning af retstilstanden efter udstedelsen af Larentia og Minerva virker ligeledes ikke rationel eller logisk. SKAT anerkender, at holdingselskaber kan opnå fradrag for besiddelse og erhvervelse af kapitalandele, men nægter fradrag for salg af andelene. Dette på trods af at argumentationen fra EU's side er konstant i både Larentia og Minerva samt AB SKF.

Udgangspunktet, vurderer afhandlingen, er at et holdingselskab kan fradrage moms på udgifterne relateret til salg af kapitalandele efter samme regler og kriterier som omkostningerne forbundet med besiddelse og erhvervelse af andele. Fradraget afhænger af, at holdingselskabet griber ind i datterselskabets administration mod vederlag, hvorefter omkostningerne kan anses for, at have en direkte og umiddelbar tilknytning til selskabets samlede økonomiske virksomhed. Hjemlen i ML er § 37.

4.6. Delkonklusion

Det fremgår af AB SKF, at holdingselskaber kan indrømmes fradrag for moms på omkostninger relateret til salg af kapitalandele. Dette hvis omkostningerne kan defineres som værende generalomkostninger og dermed henregnes til holdingselskabernes momspligtige økonomiske virksomhed – leveringen af tjenesteydelser mod vederlag til datterselskaberne. Vurderingen af om omkostningerne skal defineres som general- eller direkte omkostninger, overlader Domstolen til de nationale retsinstanser, jf. præmis 73 i AB SKF. Ved vurderingen skal samtlige relevante omstændigheder medtages. Landsskatteretten har siden anvendt det kausale tilknytningskriterie som vurderingskriterie. Har omkostningerne en kausal tilknytning til salget anser Skatteretten udgifterne for indregnet i prisen på salget. Dette har medført en praksis, hvor holdingselskaberne ikke indrømmes fradrag for moms på udgifterne relateret til salget, jf. blandt andet. SKM.2014.857.LSR. SKAT anså ikke Larentia og Minerva for at ændre denne praksis, jf. SKM.2015.711.SKAT.

SKAT's ræsonnement, som skaber en asymmetrisk retsstilling, synes dog ikke at kunne opretholdes. Domstolen hjemler fuldt momsfradrag i Larentia og Minerva, hvis de afholdte omkostningerne har en umiddelbar og direkte tilknytning til holdingselskabernes økonomiske virksomhed – leveringen mod vederlag. Kan samtlige udgifter defineres som værende generalomkostninger, kan holdingselskabet indrømmes fuldt momsfradrag. I AB SKF åbner EU-domstolen for fradrag, men overlader vurderingen af om dette skal være delvist- eller fuldt til retsinstanserne i medlemslandene. EU-domstolen definerer i Larentia og Minerva holdingaktiviteten som værende en biaktivitet, mens indgriben mod vederlag er holdingselskabernes egentlig hovedaktivitet. Både ved salg samt erhvervelse og besiddelse relaterer omkostningerne sig nemlig til en momspligtig økonomisk virksomhed – levering mod vederlag. Hermed skal praksis efter Larentia og Minerva forstås således, at holdingselskaber kan indrømmes fuldt momsfradrag for omkostningerne relateret til salg af kapitalandele efter art. 17. Fradragsretten skal udelukkende begrænses, hvis holdingselskabet oppeholder både momspligtige- og momsfrie transaktioner. Det kan eksempelvis være, hvis holdingselskabet har datterselskaber, hvortil selskabet leverer momspligtige ydelser, og datterselskaber, hvortil selskabet ikke leverer momspligtige ydelser. Holdingselskabet kan udelukkende fradrage momsen på udgifterne relateret til første type transaktioner efter art. 17, stk. 5.

5. Konklusion

Afhandlingen formål har været at besvare problemformuleringen: Hvordan Larentia og Minerva har ændret holdingselskabers fradragsret for momsen af udgifter afholdt i forbindelse med erhvervelse, besiddelse og salg af kapitalandele og tolker SKAT dommen korrekt? Ligesom EU-domstolen har afhandlingen sondret mellem henholdsvis erhvervelse og besiddelse af kapitalandele samt salg af kapitalandele.

Fradragsretten har været præget af stor usikkerhed idet selve erhvervelsen, besiddelsen og salg af kapitalandele enten momsfrtages efter ML § 13, stk. 1, nr. 11, litra e eller defineres som værende ikke-økonomisk virksomhed og dermed falder helt for momssystemets anvendelsesområde. Henregnes omkostningerne anvendt på erhvervede tjenesteydelser direkte til transaktionen, kan momsen herpå ligeledes ikke fradrages. Hvis udgifterne modsat henregnes holdingselskabernes økonomiske virksomhed kan omkostningerne fradrages. EU-domstolen definerer i Polysar præmis 14 holdingselskabers økonomiske virksomhed som værende selskabernes indgriben i deres datterselskaber mod vederlag. Henregnes udgifterne holdingselskabets økonomiske virksomhed defineres disse som værende generalomkostninger – udgifter som har en direkte umiddelbar tilknytning til selskabets økonomiske virksomhed. Afhandlingen konkluderer, at et holdingselskab opfylder indgriben-kriteriet, hvis selskabets indgriben medfører momspligtige transaktioner mod vederlag. Holdingselskabet synes ligeledes, at skulle besidde en majoritet i selskabet, hvori det griber ind. SKAT's udvidede tolkning af begrebet i SKM.2015.711.SKAT vurderer afhandlingen, som værende EU-strid idet Domstolen i sin praksis tolker begrebet generelt.

EU-domstolen fastslog med Larentia og Minerva, at holdingselskaber som udgangspunkt skal indrømmes fuldt momsfradrag for udgifter afholdt i forbindelse med erhvervelse og besiddelse af kapitalandele. Domstolens konklusion skyldes, at holdingselskabers indgriben i datterselskaber kategoriseres som værende selskabernes hovedaktivitet. Udgifterne henregnes selskabernes økonomiske virksomhed. I tidligere praksis kategoriserede Domstolen selve erhvervelsen, besiddelsen og salg af kapitalandele som værende holdingselskabernes hovedaktivitet. Denne kategorisering medførte, at selskaberne automatisk blev tildelt et delvist momsfradrag vurderet efter sjette momsdirektivs art. 17, stk. 5. I dansk lov og praksis blev ML § 38, stk. 2 anvendt. Anvendelsen af paragraffen vurderer afhandlingen som værende i overensstemmelse med den daværende EU-retsstilling; delvist fradrag, hvor hoveddelen af udgifterne henregnes selve erhvervelsen og besiddelsen af kapitalandelene. Eksempelvis indrømmede Vestre Landsret i SKM.2007.125.VLR et delvist fradrag på 20 % for momsen af holdingselskabets afholdte udgifter.

SKAT's fortolkning af holdingselskabers momsfradrag efter Domstolens afgørelse fremgår af SKM.2015.711.SKAT. Afhandlingen vurderer, at SKAT tolker dommen korrekt med hensyn til holdingselskabers fradragsret ved erhvervelse og besiddelse af kapitalandele. SKAT anfører dog i styresignalet, at Larentia og Minerva – efter SKAT's opfattelse – ikke ændrer holdingselskabers fradragsret for momsen af udgifter relateret til salg af kapitalandele. Afhandlingen vurderer Landsskatterettens og SKAT's tidligere praksis omhandlede salg af kapitalandele, som stridende imod AB SKF. Domstolen vurderes i dommen ikke afvisende overfor, at holdingselskaber kan indrømmes fuldt fradrag for momsen af udgifterne, hvilket ikke synes muligt i ovenstående Skatteretspraksis og SKM.2011.717.SKAT.

SKAT's tolkning medfører en asymmetrisk fradragsret, hvor holdingselskaber kan fradrage momsen af udgifter afholdt i forbindelse med erhvervelse og besiddelse af kapitalandele, men ikke momsen relateret til salg af samme kapitalandele. Afhandlingen vurderer, at denne asymmetriske retsstilling ikke kan opretholdes efter Larentia og Minerva. Vurderingen baseres på det faktum, at Domstolen i Larentia og Minerva samt AB SKF anvender ens argumentation. Domstolen åbner i begge domme for, at omkostningerne kan fradrages, hvis de kategoriseres som værende generalomkostninger. Hvor EU-domstolen i AB SKF principielt åbner for fuldt fradrag, men overlader vurderingen til de nationale retsinstanser, konkluderer Domstolen i Larentia og Minerva, at udgangspunktet er fuld momsfradragsret. Afhandlingen vurderer, at indgriben mod vederlag ligeledes er holdingselskabers hovedaktivitet når selskabet sælger kapitalandele. Styresignalet opstillede momsfradrag finder ligeledes anvendelse på udgifter afholdt i forbindelse med salg af kapitalandele.

Griber et holdingselskab ind i sine datterselskaber mod vederlag skal afholdte udgifter som udgangspunkt henregnes selskabets økonomiske virksomhed. Indgriben skal ligge udover, hvad en almindelig aktionær er berettiget, og skal medføre iværksættelsen af momspligtige transaktioner. Opfyldes indgriben-kriteriet skal et holdingselskab som udgangspunkt indrømmes fuldt momsfradrag efter ML § 37. Fradragsretten begrænses udelukkende, hvis selskabet har momsfrataget aktivitet efter ML § 13, hvilket eksempelvis kan være, hvis holdingselskabet har datterselskaber, hvortil selskabet leverer momspligtige ydelser, samt datterselskaber, hvortil selskabet leverer momsfratagne ydelser. I denne situation har holdingselskabet udelukkende fradragsret for første type transaktioner efter ML § 38, stk. 2.

Hvorvidt ovenstående konklusion kan opretholdes afhænger dog formentlig af fremtidige EU-domme, hvor EU-domstolen behandler henholdsvis indgriben-begrebet og salg af kapitalandele.

6. Abstrakt

This thesis deals with holding companies VAT deductibility on expenses incurred in connection with the acquisition, possession and sale of shares. The Court of Justice of the European Union (ECJ) last considered the VAT deductibility in Larentia and Minerva form 16. June 2015. Following the judgment SKAT issued SKM.2015.711.SKAT in which the tax authorities interpreted the EU judgment.

This thesis uses the legal dogmatic method that aims to describe, analyze and systematize the law. Like in ECJ and Danish practice will, this thesis distinguishes between the acquisition and possession of shares and sale of shares.

ECJ admitted in previous practices such Securenta, holding companies a partial VAT deduction for expenses related to the acquisition and holding of shares. This is a consequence of the fact that ECJ considered holding companies to operate both economic-and non-economic activities. Economic activities by intervene in the subsidiaries and non-economic by the holding activity - acquisition and possession of securities which is either outside of the VAT system or exempted after ML § 13, stk. 1, nr. 11, litra e. ECJ categorized the holding activity as the holding companies' main activity, why the costs should basically be attributed this exempt transaction. If the cost is allocated to the companies' economic activity - intervene against payment – then the VAT on expenses can be deducted. This distinction the court left for the national courts. In Danish practice, ML § 38 stk. 2 was used. The use of the section, assesses the thesis, has been in line with EU practices.

With Larentia and Minerva, holding companies were generally granted full deduction of VAT on expenditures. Deductions expansion appears to be due to the fact, that the court now considers intervene in the subsidiaries to be the companies' main activity. SKAT recognizes this practice in SKM.2015.711.SKAT. SKAT now permits holding companies a complete VAT deduction after ML § 37, stk. 1.

It follows from the above that intervention in the subsidiaries is important if the companies want deductibility. However, there has been an uncertainty about the intervention since ECJ first considered it back in Polysar. ECJ has interpreted the intervention very generally while SKAT in SKM.2015.711.SKAT tried to narrow it down. This thesis finds that SKAT's interpretation cannot be sustained. This because the court interprets the term broadly. If a holding company interferences in its subsidiaries resultants in taxable transactions then the intervention criteria is met. In addition, the intervention must occur beyond what an ordinary shareholder is entitled.

The court has since AB SKF admitted holding a partial tax deduction for expenses incurred in connection with the sale of shares. SKAT states in SKM.2015.711.SKAT that Larentia and Minerva does not change this legal situation. This does not seem to be maintainable since the reasoning in AB SKF and Larentia and Minerva are very similar. This thesis assesses that Larentia and Minerva also affect the sale of shares. A holding company is initially justified full deduction of VAT on expenses incurred in connection with the acquisition, possession and sale of investments, jf. ML § 37. This right is deducted if the company performs both VAT free and VAT compulsory transactions, jf. ML § 38, stk. 1 and 2. If the holding company owns shares in subsidiaries in which the company intervenes, and subsidiaries in which the company does not intervene, then the company can only deduct costs from the first kind of subsidiaries after ML § 38, stk. 2.

7. Litteraturliste

Artikler

- Jensen, R D, Stensgaard, H, "*Momsfradragsret i forbindelse med erhvervelse, besiddelse og salg af aktier – nærmerføljetonen sig sin afslutning?*", 2016, Karnov Group
- Blumensaadt, L M, Christiansen, R, "*Momsfradrag i holdingselskaber*", 2016, Karnov Group
- Stensgaard, H, "*EU-domstolens afgørelse i Larentia og Minerva-sagen*", 2015, Karnov Group

Bøger

- Evald, J, Schaumburg-Müller, S, "*Retsfilosofi, Retsvidenskab og Retskildelære*", 1. udgave, 1 oplag, 2004, Jurist- og Økonomforbundets Forlag
- Pedersen, J, Siggaard, K, Winter-Sørensen, N, Bundgaard, J, Jeppesen, I.L, Kerzel, M, Ferniss, J, Eriksen, C.H og Wittendorff, J., "*Skatteretten bind 1*", 6. udgave, 1. oplag, 2013, Karnov Group.
- Michelsen, Aa, Askholt, S, Bolander, J, Engsig, J, Madsen, L "*Lærebog om indkomstskat*" 15. udgave, 1. oplag, 2013, Jurist- og Økonomforbundets Forlag.
- Dekov, E, Engsig, J, Gosvig, L, Juul, M, "*Moms – Energi – Lønsum – en lærebog om afgifter*", 4. udgave, 1. oplag, 2014, Karnov Group
- Neergaard, U og Nielsen, R, "*EU-ret*", 6 udg. 1. oplag, 2010, Thomas Reuters

Lovregister

- Traktaten om den Europæiske Unions Funktionsmåde, 2009
- Sjette momsdirektiv, Rådets sjette direktiv af 17. maj 1977 om harmonisering af medlemsstaternes lovgivning om omsætningsafgifter – det fælles merværdiafgiftssystem: ensartet beregningsgrundlag (77/388)
- Momssystemdirektivet, Rådets direktiv af 2006-11-28 om fælles merværdiafgiftssystem (2006/112)
- Momsloven, Lovbekendtgørelse nr. 106 af 2013-01-23 om merværdiafgift
- Retsplejeloven, Lovbekendtgørelse nr. 1255 af 2015-11-16 om rettens pleje
- Grundloven: Lov nr. 169 af 05/06/1953: Danmarks Riges Grundlov

Retspraksis

- **EU-praksis**

- AB SKF, C-29/08
- BLP Group plc, C-4/94
- CIBO Participations SA, C-16/00
- Daddy's Dance Hall, C-324/86
- Floridienne og Berginvest, C-142/99
- Genius Holding, C-342/82
- Inzo, C-110/94
- Kommissionen mod Italien, C-203/87
- Kretztechnik, C-465/03
- Larentia og Minerva samt Marena, C-108/14 og C-109/14
- Polysar, C-60/90
- Portugal Telecom, C-496/11
- Rompelman, C-268/83
- Securita, C-437/06
- Wellcome Trust Ltd, C-155/94

- **Dansk praksis**

- SKM.2005.474.VLR
- SKM.2007.125.VLR
- SKM.2011.550.LSR
- SKM.2014.857.LSR
- UfR.1965.399.H

- **Styresignaler**

- SKM.2015.711.SKAT
- SKM.2011.717.SKAT

Generaladvokatens forslag til afgørelsen

- BLP, generaladvokatens forslag til afgørelse
- Larentia og Minerva, generaladvokatens forslag til afgørelse
- Kretztechnik, generaladvokatens forslag til afgørelse

Momsvejledningen

- 2011-2, afsnit: J.1.1.9 ”Momsbeløb påført faktura i strid med momslovens regler”

Cirkulære

- Skattedepartement's cirkulære nr. 129 af 1994-07-04